

UVODNA RIJEČ

Vitez na drvenom konjiću

Piše: Jasna A. Petrović

Jesensko-zimska sjednica Sabora počela je aktualnim prijedpnevom, a pitanja premijeru Andreju Plenkoviću i ministrima postavilo je 38 zastupnika iz oporbenih stranaka i stranaka vladajuće koalicije, a hrvatski akademik i vitez te potpredsjednik Sabora Željko Reiner svoje pitanje je iskoristio da bi nabrojao sva postignuća Vlade. Povećan je kreditni rejting, povećane su plaće, zabilježen je veliki gospodarski rast. I baš je lijepo kad je tako ugledan i pametan član HDZ-a stubokom vjeran svojoj stranci i njezinoj Vladi.

I onda se Reiner u čudu pita zašto netko građanima plasira teze da je sve u Hrvatskoj loše, a što je najgore ne može shvatiti kako ti isti građani ponekad u to povjeruju i ne vide da im je bolje!

Pa je Reiner zamolio ministra gospodarstva Darka Horvata da mu na istoj sjednici objasni taj fenomen. Horvat mu je odgovorio da je točno kako postoji taj fenomen malodušja i da će se kroz ovu i sljedeću godinu Vlada boriti za bolji standard malog čovjeka i izrazio nadu da će uspjeti još više podići minimalnu i prosječnu plaću. Reiner je bio samo djelomično zadovoljan odgovorom, jer da mu nije jasno zašto primjerice povećanje plaća od 11 posto nikoga ne dira i to je fenomen koji on ne može shvatiti. "Ne mogu shvatiti da ljudi koji su dobili 200, 500, 800 kuna veću plaću da im se naprosto čini da to nije važno", kazao je Reiner.

Tako je zborio vitez na drvenom konjiću, koji stalno jaše na mjestu. Hopa, cupa, baš je život lijep. Tako je govorio akademik koji živi u svojoj ružičastoj bajci gdje nema gladnih i siromašnih, gdje nikome nije zima i svi imaju podno grijanje u kupaoni. Reiner u svojem čuđenju nije primijetio da po dobi pripada u sve masovniju skupinu građana poodmakle dobi u kojoj sa svojim mjesečnim prihodima od kojih 25.000 kuna naprosto strši, jer uprihođuje u 30 dana njihovu godišnju mirovinu. I nije primijetio da su prosječni umirovljenici dobili polugodišnje povećanje mirovine od 60 kuna prosječno, od čega ne mogu kupiti ni drvenog konjića za jahanje na mjestu.

Reiner ne zna da njegova generacija kopa po kontejnerima, a zimi se vozi u beskonačne krugove tramvajima, kako bi uštedili na grijanju. No, zato to zna aktualna predsjednica Kolinda, jer ona svoje mjesto u tramvajima prepušta razigranim starićama i starčekima – za razliku od njemačkog ili finskog predsjednika te vrlo ekološki i socijalno osjetljivo ostatke hrane uvijek pomno spakira u odvojenu vrećicu da bi bila na dohvat siromasima namjernicima.

Kolinda je bila najavljena da će doći prije koji tjedan na Gerontološki tulum u Zagrebu, no u zadnji tren je otkazala. Ima preča posla, nego promatrati umirovljenike čak i kad plešu i recitiraju. Zapravo, čuđenju nikad kraja, otkud im uopće za to snage. Uz sve fenomene koji bujaju u Hrvatskoj, sada imamo i fenomen malodušja po ministru Horvatu, a i definitivno zabetonirani fenomen političke elite koja ignorira i zanemaruje svoje stare.

U OVOM BROJU:

DOPUNSKO ZDRAVSTVENO

Povećanje cenzusa ili prosvjedi pred Vladom

RAZGOVORI S MINISTROM

Umirovljenički prioriteti na stolu ministra Aladrovića

HUMANITARNOST NA DJELU

Noćni „tulum“ za siromahe

INTERVJU

dr.sc. Maja Vučinić-Knežević

Uvodi li Hrvatska status njegovatelja za starije?

SPORT I REKREACIJA

Puno tijela, jedna duša

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika Hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Umirovljenički prioriteti na stolu

U četvrtak, 12. rujna 2019. održani su u prostorijama Ministarstva u Zagrebu razgovori ministra rada i mirovinskog sustava Josipa Aladrovića s čelnicama dvije najjače umirovljeničke udruge, predsjednicom Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasnom A. Petrović i predsjednicom Matice umirovljenika Višnjom Fortunom.

U jednosatnom razgovoru umirovljeničke predstavnice izložile su i obrazložile desetak prioriteta po hitnosti realizacije, a na prvom mjestu povećanje cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna. Kako prigodom svakog usklađivanja mirovina nekoliko tisuća umirovljenika izgubi to pravo, zatraženo je da se, nakon 15 godina, koliko cenzus nije mijenjan, automatski usklađuje prema hrvatskoj granici siromaštva koju jednom godišnje objavljuje Zavod za zapošljavanje (2.485 kn).

Također je postavljeno pitanje zbog čega se već deset godina i dalje zadržava preživjela krizna mjera naplate dodatnog zdravstvenog doprinosa za neke kategorije umirovljenika (1 i 3 posto), kad su već davno branitelji oslobođeni tog danka.

Ministar je upozoren i na ozbiljan pad realne vrijednosti mirovina, čiji je udjel u prosječnoj bruto plaći pao na samo 27,7 posto (neto na 36,7 posto), a 98 posto svih umirovljenika prima mirovine niže od prosječne neto plaće. Predloženo je da se što hitnije izvrši korekcija modela usklađivanja na barem 80 posto povoljnijeg indeksa, a ne kao sada samo na 70 posto.

Predloženo je da se što hitnije pri Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe osnuje i stručna grupa za reformu obiteljskih mirovina, koja bi uzela u obzir iskustva drugih europskih zemalja, ali i prijedlog umirovljeničkih udruga da se zadrži vlastita mirovina i stječe 20 do 50 posto mirovine preminulog partnera/ice.

Umirovljeničke čelnice izrazile su i stajališta o tzv. nacionalnoj mirovini, inzistirajući da se promijeni naziv u nacionalnu naknadu za starije osobe, da se jasno kaže kako neće biti isplaćivana iz mirovinskog fonda te da neće biti vrijednosno preblizu najniže mirovine.

Petrović je završno uručila Inicijativu SUH-a za hitnu izmjenу nekih odredaba o raznim skupinama umirovljenika koji se zaposle ili počnu obavljati djelatnost na temelju koje postoji

obveza na osiguranje, kako bi se Zakon o mirovinskom osiguranju prilagodio potrebama radno angažiranim umirovljenicima i tržištu rada, i to bez diskriminacije nekih skupina.

1. Uvođenje prava na rad bez izuzetaka, osim gdje je to zdravstveno utemeljeno (proširiti pravo na rad i na obiteljske i invalidske umirovljenike).

2. Pravo izbora rada pod jednakim uvjetima, tj. na puno radno vrijeme uz ustegu pola mirovine, odnosno na pola radnog vremena bez ikakve obustave mirovine.

3. Isplata dodatka korisnicima najniže mirovine koji se zaposle ili počnu obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje.

ZAHTJEV ZA OCJENU USTAVNOSTI

Vojni i policijski umirovljenici - pogodovani

Sindikata umirovljenika Hrvatske podnio je 4. rujna 2019. godine Ustavnom sudu RH prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom RH odredbe članka 99. stavka 3. točke 10. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13-115/18 - pročišćeni tekst).

Njime su od obustave isplate mirovine izuzeti korisnici starosne mirovine prema posebnim propisima - umirovljene vojne osobe, policijski službenici i ovlaštene službene osobe ili umirovljene osobe na poslovima razminiranja, kojima se omogućava pravo izbora rada na pola radnog vremena uz punu mirovinu ili u punom radnom vremenu, uz obustavu pola mirovine.

Ova odredba je prema mišljenju predlagatelja diskriminatorna, jer se svim drugim kategorijama umirovljenika koji se zaposle na puno radno vrijeme isplata mirovine obustavlja u cijelosti.

Ova odredba je protivna nekima od temeljnih načela navedenih u Ustavu RH. Protivna je načelu jednakosti i socijal-

noj pravdi, jer neosnovano dijeli novozaposlene korisnike mirovine na različite kategorije. Protivna je i načelu jednakosti svih pred zakonom, zato što diskriminira određene kategorije umirovljenika na osnovi društvenog položaja i zato što prema nejasnim kriterijima stavlja različite kategorije umirovljenika u nejednak položaj, jer se svima ne jamči isto pravo izbora na rad do pola, odnosno punog radnog vremena.

U suprotnosti je i s načelom slobode izbora poziva i zaposlenja i dostupnosti svakog radnog mjesta i dužnosti pod jednakim uvjetima, zato što neosnovano propisuje nejednake uvjete za određene korisnike mirovine koji se zaposle. Suprotnost ovim ustavnim načelima navedenu odredbu čini protivnom i načelu ustavnosti i zakonitosti.

Zbog svega navedenog zatraženo je od Ustavnog suda RH da nakon provedenog postupka za ocjenu ustavnosti ovu odredbu poništi, kako bi se nastavno svima omogućilo pravo izbora na rad do pola ili u punom radnom vremenu.

(M.P.)

Zašto već 15 godina gulite siromašne umirovljenike?

► **Sindikata i Matica dali su rok od desetak dana, a nakon toga počinju prosvjedi pred Vladom!**

Što kad 15 godina Ministarstvo zdravstva ne mijenja stari prihodovni cenzus te praktički dovodi starije osobe do sve veće ugroženosti zdravlja? Sindikat umirovljenika Hrvatske već od davne 2004. zahtijeva automatsko utvrđivanje prihodovnog cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje na teret proračuna, a od proljeća 2018. godine umirovljeničke udruge vodile su i pregovore s dužnosnicima Ministarstva zdravstva, kojom prigodom se stekao dojam kako će doći do utvrđenja novog cenzusa još ove 2019. godine. U rujnu 2018. takvu je najavu davao i ondašnji ministar rada i mirovinskog sustava Marko Pavić.

Uoči drugog ovogodišnjeg termina za redovito usklađivanje mirovina, Sindikat umirovljenika je 12. lipnja uputio otvoreno pismo ministrima zdravstva i financija, Kujundžiću i Mariću, u kojem je upozorio kako će danak birokratskom odgađanju povećanja cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje platiti najsiromašniji i najugroženiji. Naime, zbog simboličnog povećanja najniže mirovine za 3,13 posto te redovnog usklađivanja od 2,44 posto, na tisuće umirovljenika gube svoje pravo na besplatno dopunsko osiguranje. Samo u posljednjih godinu dana deset tisuća umirovljenika je izbačeno iz besplatnog statusa, tako da tu povlasticu sada uživa samo 163.000 osoba.

Umiranje na nogama

Milica Barić samo je jedna od više desetaka umirovljenika koji su se šokirali kad su zbog ukupnog povećanja mirovine od 50 kuna početkom rujna, kažnjeni plaćanjem pune cijene dopunskog zdravstvenog osiguranja od 70 kuna. Što je najtužnije, ona, kao i većina njih, neće biti u mogućnosti plaćati,

već će „nastojati“ biti zdravi i izbjegavati liječnike i bolnice. „Umirat ću na nogama, što mi preostaje!“, kaže Ana Ledić iz Zagreba.

Od 2004. godine, dakle već punih 15 godina nije mijenjan prihodovni cenzus, što znači da svi oni koji imaju ostvarene prihode po članu obitelji i za kunu više od 1.516,32 kuna, a kod osiguranika samca više od 1.939,39 kuna, gube to pravo i klize u još veće siromaštvo. Dok su u tih 15 godina mirovine porasle za 38,89 posto, a bruto plaće za čak 45,98 posto, cenzus je porastao – nula kuna!

Kako ništa nije bilo postignuto, umirovljeničke udruge su na listu prioriteta za prvi razgovor s novim ministrom rada i mirovinskog sustava Josipom Aladrovićem stavile i to pitanje te zahtijevale da to bude prva i glavna točka 14. sjednice Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, koja je održana na Međunarodni dan starijih osoba 1. listopada.

Kad je ministar cinik

No, ne samo da na sjednici nije bilo ministra rada i mirovinskog sustava, već nije bilo niti odgovornih osoba iz ministarstava zdravstva i financija. Predstavnica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pravnica Morana Krušarovski, je razljučenim predstavnicima umirovljenika mirno rekla kako cenzus neće biti moguće podignuti, jer kad bi se podiglo i na samo 2.000 kuna za samca, to bi zahtijevalo „čak 160 milijuna kuna godišnje“, te im priopćila kako trenutno ne vide gdje bi se našao taj novac? Kad je pojašnjeno kako je za zdravlje građana, ali i cjelokupno zdravstvo, štetno i preskupo da kao posljedica nepovećanja cenzusa stariji pacijenti ne odlaze liječniku, ona se tome iščuđavala, jer kako se zbog tako malog iznosa ne bi odlazilo doktoru.

Ministar Kujundžić je hladno i cinično već drugi dan objasnio kako se gubitke u zdravstvu može smanjiti tako da se povisi cijena police dopunskog zdravstve-

nog osiguranja, čime bi se i eventualno podizanje cenzusa prebacilo na sve zaposlene i građane.

Sindikata i Matica su dali rok od desetak dana da se ministri rada i mirovinskog sustava, zdravstva i financija dogovore oko povećanja cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje te im to priopće na sljedećoj sjednici Nacionalnog vijeća, a ako to ne učine, Sindikat umirovljenika Hrvatske je već najavio organiziranje prosvjeda pred zgradom Vlade.

Preživljavaju koji imaju

Socijalna osjetljivost političke elite je ravna nuli. Pa ako ih ne rukovodi ljubav spram građana kojima služe, trebali bi prepoznati makar financijski interes. Naime, prema izvješću Europske komisije Hrvatska je na osmom mjestu u EU-u po najvećoj stopi smrtnosti koju je moguće izbjeći medicinskim intervencijama te je upravo stoga od osobitog značenja što veća pokrivenost starije populacije dopunskim zdravstvenim osiguranjem, kako bi se prevenirali troškovi liječenja.

Njih nije briga, ne vide, ne čuju, ne osjećaju. Nije ih briga koliko gladnih umirovljenika kopa po kontejnerima i kantama za smeće, prikupljajući plastične boce i ostatke hrane. Ne vide da 55 posto svih umirovljenika ima mirovine niže od hrvatske linije siromaštva (2.485 kn), da ih 98 posto ima mirovine niže od prosječne plaće!

Čini se da grade društvo nejednakosti, društvo koje pogoduje bogatima, a guli siromašne. Društvo u kojemu privatizacija javnih servisa uzima maha. U kojemu preživljavaju oni koji imaju.

SUH i MUH su predložili da se prihodovni cenzus utvrđuje automatski prema liniji siromaštva koju jednom godišnje utvrđuje Državni zavod za statistiku za samce te članove obitelji. To bi značilo da pravo na besplatno dopunsko osiguranje imaju svi samci s manje od 2.485 kuna, a uskoro ćemo znati da li je postignut i minimalni konsenzus.

Split uveo „zlatnu karticu“ za umirovljenike

Grad Split postavio je neke nove standarde u Hrvatskoj u odnosu spram umirovljenicima. Naime, krajem prošle godine je najavljen, a od početka kolovoza 2019. godine je i zaživio projekt „Moj zlatni Split“, kojim su gradske vlasti odlučile pomoći najugroženijim umirovljenicima tog grada. Tako svi umirovljenici koji primaju mirovine do dvije tisuće kuna te nemaju više od jedne nekretnine, a predali su zahtjev, ostvarili su pravo na takozvanu zlatnu karticu na koju im grad svakog mjeseca uplaćuje iznose od 100 do 300 kuna, ovisno o visini mirovine. Iznos s kartice umirovljenici mogu namjenski trošiti za kupovinu potrepština u trgovačkom lancu Tommy.

Osim toga, posjedovanje kartice omogućava popuste za niz kulturnih i sportskih programa. Većina sadržaja je besplatna, a muški dio populacije je najviše obradovala činjenica da mogu ići na utakmice Hajduka plaćajući simbolični iznos od samo 10 kuna za ulaznicu. Za „penziće“ je osiguran sektor T na istočnoj tribini poljudskog stadiona.

Ulaznica za gledanje košarkaškog kluba Split je pak besplatna. Također, ulaznica za predstave Hrvatskog narodnog kazališta iznosi prihvatljivih 20 kuna,

dok su ulaznice za splitske muzeje sve redom besplatne.

Za sada je pravo na „zlatnu karticu“ ostvarilo 2.222 korisnika i njima su one već podijeljene s uplaćenim iznosima. U obradi je trenutno još 400 zahtjeva, a kako je projekt i dalje na snazi, umirovljenici se mogu i dalje prijavljivati. Prema procjenama gradske vlasti, pravo na karticu ima oko devet tisuća umirovljenika, stoga i dalje pozivaju sve umirovljenike koji ispunjavaju uvjete da se prijave.

Zahtjevi za dobijanje zlatne kartice se mogu predati u gradski kotar ili mjesni odbor, poslati poštom ili predati osobno u pisarnicu Grada Splita, Obala kneza Branimira 17. Treba istaknuti kako je Grad i ranije isplaćivao novčane potpore umirovljenicima s niskim mirovinama, no one su sada povišene za 50 kn po kategoriji. Svi umirovljenici kojima Grad Split već isplaćuje naknadu također moraju donijeti zahtjev za novu potporu zbog promjena koje su stupile na snagu.

Kartica Moj zlatni Split namijenjena umirovljenicima sadrži određen mjesečni novčani iznos i to za umirovljenike s ukupnim prihodima do 900 kuna u iznosu od 300 kuna; za one s ukupnim prihodima od

900,01 kuna do 1.200,00 kuna - 250 kuna, za one s prihodima od 1.200,01 kuna do 1.500,00 kuna - 200 kuna, te za penziće s ukupnim prihodima od 1500,01 kuna do 2.000,00 kuna - 100 kuna.

Svi uvjeti za dobivanje kartice i nisu previše komplicirani: umirovljenici stariji od 60 godina trebaju imati prebivalište na području Grada Splita neprekinuto najmanje tri godine do dana podnošenja zahtjeva, osim stana ili kuće koju koriste za stanovanje u vlasništvu ili suvlasništvu ne smiju imati drugi stan ili kuću, poslovni prostor, apartman ili kuću za odmor. Valja naglasiti kako se u mjesečni iznos mirovine uračunava i zaštitni dodatak za tekući mjesec, što se nekima i ne sviđa.

Potporu ne mogu ostvariti umirovljenici koji su ostvarili pravo na uslugu stalnog smještaja u dom za starije osobe na temelju rješenja centra socijalne skrbi i umirovljenici koji imaju rješenje upravnog tijela o pravu na naknadu korisnicima osobne invalidnine.

Hoće li to biti samo tehničko pojednostavljenje ili i stvarni povratak socijalnog dodatka na mirovinu od strane gradske vlasti, tek će se vidjeti. No, i to je pomak na bolje.

I. K.

CJELOŽIVOTNO UČENJE Kako „naučiti“ mobitel

Sveučilište za treću životnu dob je pokret koji potiče obrazovanje starijih osoba diljem svijeta, a nastao je 1973. godine kada je u francuskom gradu Toulouseu osnovano prvo sveučilište te vrste. U razvijenijim europskim zemljama postoji puno oblika obrazovanja za starije osobe, većina njih se nalazi pri fakultetima, gdje starije osobe studiraju zajedno s mladima ili postoje posebni odjelci za starije studente.

U Hrvatskoj postoje tri sveučilišta takve vrste, pri Pučkom otvorenom učilištu u Umagu, pri fakultetu u Rijeci, te Pučkom otvorenom učilištu u Zagrebu.

Da se proteklih godina u Hrvatskoj doista povećao interes osoba starije životne dobi za studiranjem potvrdila je Jasna Čurin, voditeljica odjela Sveučilišta za treću životnu dob pri Pučkom otvorenom učilištu u Zagrebu. Njezina ustanova prva je u Hrvatskoj još 1991. godine krenula s tom vrstom studija. Tada je na predavanjima bilo 150 starijih studenata, a posljednjih par godina broj je porastao na tisuću po semestru. U početku su se nudila samo dva programa za studiranje, učenje stranih jezika i

kulturni mozaik, a danas postoje brojni programi koji nude doista bogatu paletu novih znanja.

Od jezika u ponudi je učenje engleskog, njemačkog, talijanskog i francuskog jezika, a novi polaznici se testiraju kako bi se odredilo u koju grupu će upasti – za početnike, srednje, napredne ili pričaonicu. U programu informatičkih radionica najviše je interesa starijih osoba za proučavanjem pametnih telefona, bez kojih se danas ne može. Program opće kulture nudi doista široku paletu grupa, od učenja povijesnih tema, književnosti, arheologije, arhitekture... Postoji i kreativni program, gdje se polaznici bave slikanjem i fotografiranjem, kao i program za psihofizičko zdravlje gdje se uče teme o psihologiji, sociologiji, ali i yoga, tai-chi i igranje bridža.

Ono što je najvažnije, ističe Jasna Čurin, je što starije osobe uče bez stresa, jer za upis nema prijavnih ispita te nema ocjenjivanja, svjedodžbi i ispitivanja znanja, osim ako grupa to sama ne želi. Također, čest je slučaj da oni polaznici koji su nekoć bili profesori i sami preuzmu predavanja za određenu grupu predmeta. Iako bi netko pomislio da starije osobe u velikom broju upisuju ovaj studij zbog druženja, prema istraživanju, samo pet posto je takvih, dok više od 80 posto su upisali studij kako bi naučili nešto novo. Zanimljivo, 1991. kad su krenuli sa Sveučilištem za treću životnu dob, prosječna dob polaznika bila je 61 godinu, a danas je 69, a više od 90 posto polaznika su žene.

Na kraju treba istaknuti i cijenu. Jedan semestar košta 750 kuna ako se plaća na rate ili 690 kuna ako se plati odjednom. Također, ako se upisuje više programa dobija se popust. Zimski semestar ima 32 školska sata, a ljetni 28. Tko si može priuštiti i ima želju za širenjem znanja, mogao bi razmisliti o upisivanju.

Igor Knežević

Uvodi li Hrvatska status njegovatelja za starije?

Hoće li Hrvatska uvesti status njegovatelja za skrb o starijim osobama ili ćemo i dalje davati prvenstvo skromnim kapacitetima institucionalne i vaninstitucionalne skrbi o starijima te masovnom radu na crno – pitali smo dr.sc. Maju Vučinić-Knežević, pomoćnicu ministrice

za demografiju, mlade, obitelj i socijalnu politiku. Odgovori su, na žalost, vezani uz namjere i procedure, tako da je teško iza suhog rječnika razaznati – čovjeka.

Čeka se analiza

► *Kako napreduje provođenje Strategije socijalne skrbi za starije osobe u RH u razdoblju od 2017. - 2020. s obzirom na vrlo zahtjevne stavke poput tzv. nacionalne mirovine, zakonodavnog okvira za status njegovatelja za skrb o starijim osobama, novog sustava nadzora nad institucionalnim smještajem starijih itd.?*

Mjere i aktivnosti iz Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2017.-2020. izvršavaju se na način kako je predviđeno unutar zadanih vremenskih okvira. Za izvršenje mjere uvođenja nacionalne mirovine zaduženo je Ministarstvo rada i mirovinskog sustava koje poduzima aktivnosti kako bi se navedena mjera izvršila.

U dijelu koji se odnosi na status njegovatelja za starije osobe moguće je izvijestiti da se u tu svrhu iz Programa potpore strukturnim reformama odobrilo financiranje projekta „Formalni i neformalni oblici skrbi za starije osobe (istraživanje i analiza)“ koji provodi OECD. Navedenim projektom izradit će se analiza bazirana na istraživanju o formalnim i neformalnim oblicima skrbi za starije te će se dati preporuka na koji način unaprijediti skrb za starije osobe u Republici Hrvatskoj (koja vrsta prava bi se mogla uvesti, oblik i način, uvjeti za ostvarivanje, financijski učinak...) na temelju čega će se pristupiti izradi zakonodavnog okvira.

U izradi je prijedlog novog Zakona o socijalnoj skrbi kojim se planira unaprijediti nadzor pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi.

Mirovina ili naknada

► *Koliko je vaše Ministarstvo sudjelovalo u pripremama za rad skupine za utvrđivanje kriterija za*

obuhvat potencijalnih korisnika nacionalne mirovine? Imate li kakve procjene i očekivanja koja biste mogli podijeliti s čitateljima Glasa umirovljenika: Zbog čega se u Strategiji takvu državnu naknadu za starije od 65 godina nazvalo mirovinom, jer to stvara veliku zabunu među umirovljenicima?

Predstavnici MDOMSP redovno sudjeluju u radu Radne skupine za utvrđivanje kriterija za obuhvat potencijalnih korisnika nacionalne mirovine. U tijeku je izrada analize kako bi se iznašao najbolji i najoptimalniji prijedlog. Također, na Radnoj skupini se razmatra i pitanje odabira najadekvatnijeg naziva.

► *U većini europskih zemalja njegovatelji/ce starijih osoba su obično žene koje su potplaćene i rade u lošim uvjetima. Imate li u planu uz proširenje prava na status njegovatelja/ica donijeti i druge mjere koje bi poboljšale standard i edukaciju njegovatelja/ica?*

Kako bi se izbjegli neželjeni učinci za bilo koju stranu korisnika ili pružatelja njege, rješavanju ovog pitanja će se pristupiti sveobuhvatno.

► *U studiji Europske komisije „Izazovi dugoročne skrbi u Europi“ (2018.) Hrvatska se na tri mjesta navodi kao zemlja s nerazvijenim kapacitetima dugoročne skrbi za starije osobe (među četiri najnerazvijenije) po pokrivenosti domovima umirovljenika, po tome što ima najmanje kreveta na sto tisuća stanovnika starijih od 65 godina, po broju polurezidentnih smještaja (dnevni boravci za starije) te kao zemlja s vrlo nerazvijenim servisima za pomoć starima u kući. Kakva je strategija da se sve ovo poboljša?*

Dostupno i priuštivo

U RH postoje smještajni kapaciteti za približno 30.000 starijih osoba odnosno za oko 3,6 posto ukupnog starijeg stanovništva. Kad se u studiji EK govori o dugoročnoj skrbi za starije osobe onda se prvenstveno misli na institucionalne smještajne kapacitete, domove socijalne skrbi, a ne uzimaju se u obzir drugi pružatelji usluge smještaja kao što su druge pravne osobe bez osnivanja doma (trgovačka društva, udruge, vjerske zajednice) i izvaninstitucionalni smještaj u obiteljskim domovima i udomiteljstvu. Kod drugih pravnih osoba, obiteljskih domova i u udomiteljstvu je oko 2/3 smještajnih kapaciteta. Strategijom socijalne skrbi za starije osobe u RH za razdoblje 2017.-2020. je predviđeno povećavanje kapaciteta za smještaj starijih osoba u onim županijama u kojima su smještajni kapaciteti ispod prosjeka države.

U skrbi o starijim osobama naglasak je stavljen na

pružanje usluga starijoj osobi u njenom domu i zadržavanju starije osobe što dulje u njoj poznatom okruženju. U tom smislu MDOMSP svake godine financira projekte usmjerene podizanju kvalitete života starijih osoba u njihovoj zajednici - organizirane dnevne aktivnosti, potom trogodišnje programe za pružanje usluge *halo* pomoći. Već nekoliko godina HZZ u suradnji s CZSS kao obaveznim partnerom na terenu provodi višegodišnji projekt „Zaželi“ koji je namijenjen pomoći i brizi o starijim i nemoćnim osobama u njihovom domu, a koje žive u slabije dostupnim i ruralnim područjima.

► **Hoće li se njegovatelji/ce starijih osoba financirati direktno od države/proračuna ili će postojati mogućnost financiranja iz jedinica regionalne i lokalne samouprave, kako je to primjerice u Finskoj?**

Ranije navedeno istraživanje (u okviru projekta „Formalni i neformalni oblici skrbi za starije osobe“) je sveobuhvatno te ima za cilj utvrditi broj funkcionalno ovisnih starih osoba koje žive u stanu ili kući, prikazati strukturu funkcionalno ovisnih starijih osoba, ispitati cijene usluge smještaja po vrsti pružatelja usluge i vrsti pružene usluge po županijama, izraditi analizu opravdanosti uvođenja novog prava u sustav socijalne skrbi te predložiti moguće načine reguliranja radnog statusa osobe koja bi se skrbila za starije osobe. Obzirom da je projekt u provedbi prerano je govoriti o modalitetima financiranja.

Nadzor izostaje

► **Kako vidite perspektivu razvoja socijalnih usluga institucionalne i vaninstitucionalne skrbi? U Europi je trend da se sve više razvija tip kućne njege kako bi ljudi živjeli u svom domu što je duže moguće. Ide li i Hrvatska u tom pravcu?**

U pogledu razvoja skrbi za starije osobe prioritet se daje razvoju usluga u zajednici i to osiguravanjem raznovrsnih, kvalitetnih i priuštivih usluga u domu starije osobe kako bi ona što dulje ostala u poznatom okruženju i bila što manje traumatizirana preseljenjem u njoj nepoznato okruženje.

► **U Hrvatskoj ima oko 2,5 tisuće pružatelja socijalnih usluga (domovi, centri, udomiteljske obitelji...) te je problem nedovoljan nadzor rada tih ustanova. Koje su izmjene koje predlažete Strategijom?**

Veliki broj pružatelja usluga za starije osobe nameće potrebu preispitivanja organizacije nadzora. Jedan od načina je da se uz inspeksijski nadzor na nacionalnoj razini uvede i nadzor na lokalnoj razini ili povećanje broja inspektora.

NOĆNI „TULUM“ ZA SIROMAHE

Kad ti je tramvaj

Ovog rujna Zagrepčani su mogli uživati u delicijama Zagreb Burger Festivala, koji se održavao na Strossmayerovom trgu. Uživanje u ukusnim burgerima, uz dobro piće, rekli bi, čisti hedonizam, ljepota življenja. No, samo par stotina metara dalje u istom trenutku oko osam sati navečer potpuno druga slika. Oko 50-ak osoba došlo je ispred glavne zagrebačke pošte na Glavnom kolodvoru na besplatan obrok, grah varivo i sendviče kako bi preživjeli još jedan dan. Oni su, naime, beskućnici i umirovljenici koji se ne mogu prehraniti od svojih niskih primanja.

Organizaciju dostave i dijeljenja hrane obavljaju volonteri udruge Savao na čijem čelu je predsjednik Zvonko Jambrešić, čovjek koji je 2017. godine pokrenuo cijeli projekt kako bi pomogao najsiromašnijim građanima Zagreba. Kako nam Zvonko kaže, udruga ima 18 članova i preko 100 volontera koji povremeno uskaču na poslovima prikupljanja i dijeljenja hrane.

Zvonko dobra srca

Zvonko je nekoliko godina volontirao kod časnih sestara Misionarke ljubavi, gdje je shvatio da ima ogroman broj ljudi koji dolaze u pučke kuhinje kako bi se prehranili. Zato mu je i pala na pamet ideja da osnuje udrugu koja bi osiguravala hranu za potrebite. Ideja se pretočila u realizaciju te posljednje dvije godine svakog utorka i petka na Glavnom kolodvoru u 20 sati organizira dijeljenje obroka, dok petkom od 22:30 isto radi i na okretištu Remizi.

Dok su jeli svoje obroke prišli smo nekolicini prisutnih i

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

stan, a kolodvor restoran

upitali ih zbog čega dolaze. Prvo smo sjeli na klupu pored gospođe Ivke, koja ima 75 godina. Otkrila nam je da prima mirovinu tek nešto veću od tisuću kuna. Dakako, jako niska mirovina razlog je što dolazi gotovo svakog utorka i petka ispred glavne pošte.

Sram od siromaštva

„Živim u garsonijeri pet sa tri, a mjesečno plaćam Holdingu 217 kuna. To je previše. Zbog toga moram skupljati boce, ponižavam se, jer me je sram kad me vide znanci i susjedi“, kazala nam je tužnim tonom Ivka.

Njezina životna priča, kao i svih koji su došli ispred glavne pošte nije nimalo ružičasta. Muž ju je ostavio zbog druge žene dok je imala četvero malodobne djece, a danas od tih četvero djece samo jedno dijete radi, najstarija kćer koja ima 50 godina, ali joj ona, kao ni preostalo troje nezaposlene djece, ne može financijski pomoći.

Uz sve to ni zdravlje je ne služi, ima velikih problema sa srcem, teško diše, ima jake bolove u nozi, zbog kojih ide na vježbe. Kazala nam je i da je prije par godina imala problema s očima i da su joj liječnici već kazali kako će izgubiti vid, a onda se dogodilo čudo. Nakon posjeta Međugorju i konstantnih molitvi problem s očima je nestao.

S obzirom na bijednu mirovinu upitali smo je misli li da će joj Vlada u skorijem vremenu povećati mirovinu, no kod nje ne vlada optimizam. „Pošto mi je vrijeme da umrem, sumnjam da ću vidjeti to poboljšanje“, potresno nam je kazala Ivka.

Premala penzija

Cijeli naš razgovor s Ivkom slušala je i gospođa od 85 godina, koja je sjedila pored nje, a koja nam nije htjela reći svoje ime. Ona nam je otkrila kako prima 2.000 kuna mirovine. Na naš upit zašto dolazi na besplatne obroke odgovorila nam je protupitanjem: „Mislite da je ovo velika penzija?“ Gospođa nam je kazala kako nema nikog, ni djece ni muža da joj pomognu. Većinu radnog vijeka provela je u Krašu, a zbog niske mirovine kaže da je i ona, kao i Ivka, primorana skupljati boce. Ali za razliku od Ivke, kaže nam da se ona toga ne stidi.

Treća osoba koja je pristala s nama pričati bila je beskućnica Štefica, stara 59 godina. Dakako, njezina priča je puno gora od prethodne dvije. Svakog utorka i petka dolazi ispred glavne pošte kako bi se najela. Kazala nam je kako šest godina živi kao beskućnica te spava u tramvajima i autobusima na noćnim linijama. Na naš upit prima li barem socijalnu pomoć, odgovora negativno, dodajući kako je u životu radila samo na zemlji, poljoprivredu, te da nema nikakvih primanja.

Spava na noćnim linijama

Najviše nas je zaboljela činjenica da ima šestero djece, ali da nije s njima u kontaktu te da joj nitko ne

pomaže. Pokušali smo joj postaviti još pitanja o djeci, ali nas je prekinula i kazala da ih ne želi prikazivati u negativnom svjetlu.

Na razgovor je pristao i 80-godišnji Šime, koji nam je kazao da prima 2.600 kuna mirovine. Kako nam je rekao, na besplatne obroke dolazi kako bi uspio preživjeti, ali dolazi i zbog druženja, na ovaj svojevrsni „tulum“ za siromahe. Kazao je kako je upoznao neke zanimljive ljude, što je dodatni plus njegovih dolazaka kod glavne pošte.

Šime je kazao i kako jako pazi na svoje račune, te da nikad nije otišao u minus, iako živi sam i ima štošta računa za platiti. Na naš upit smeta li ga odnos vlasti prema umirovljenicima dobili smo neočekivani odgovor.

Ništa protiv države

„Mogućnosti nisu takve, država jednostavno nema novca, a svi ga traže, evo sad liječnici pa profesori. Jednostavno nema dovoljno za sve. Država je ionako dužna.“

Na naš upit što misli o uvođenju tzv. nacionalne mirovine je kazao kako je za to da se uvede, ali uz određene uvjete. „Onaj koji nešto dobije jer nema ništa, ne smije nikad biti u boljem položaju od onoga koji barem nešto ima jer je više radio“.

Tužne životne priče o siromašnim, ostavljenim starcima, malo koga mogu ostaviti ravnodušnim. Zbog toga smo upitali predsjednika udruge Savao Zvonka Jambrešića kako naši čitatelji mogu pomoći. On je pozvao sve koji su u mogućnosti doći volontirati, donirati novac, vrijeme, odjeću i hranu neka se obrate franjevcima s Kaptola koji s njima surađuju.

Svjestan da će ove retke pročitati uglavnom umirovljenici, Zvonko je nadodao kako pomoć očekuje od onih umirovljenika koji su to u mogućnosti. Probudimo se!

Igor Knežević

Za sve one koji financijski mogu pomoći udruzi, to mogu učiniti uplatom na žiro račun udruge Savao, Zagreb;
IBAN: HR8724020061100849037

Starenje u dostojanstvu – i za žene

Proces europskih integracija je od svog nastanka obilježen asimetrijom nadležnosti između područja ekonomske i socijalne politike. Prvi se aspekt razvoja pokazao mnogo važnijim, dok je socijalni aspekt marginaliziran. Ta se asimetrija uvelike ponovila na mirovinskom polju. EU je, iako nije imala izravne nadležnosti, razvila evolucijski mirovinski program u skladu s tri glavne aktivnosti: integracija na jedinstveno tržište mirovina kroz koordinaciju programa socijalnog osiguranja među državama; pokretanje programa paneuropskih mirovinskih fondova i regulacije zanimanja; jačanje fiskalne i monetarne discipline (naglasak na financijskoj održivosti mirovinskih sustava).

Posljednji cilj je postignut kroz Pakt za stabilnost i rast, kao i makroekonomsku i fiskalnu koordinaciju koja se rijetko fokusirala na strukturne mirovinske reforme, dok su se nastojanja za modernizaciju nacionalne mirovinske politike u najvećoj mjeri temeljile na *mekom* zakonu koji se fokusirao na adekvatnost, održivost i sigurnost mirovina. U jeku nedavne financijske i ekonomske krize, mnogi su kritizirali strategiju Europske unije za rješavanje društveno-ekonomskih pitanja. Mnogi su predviđali dalje pogoršanje socijalne dimenzije EU i sve očitiju neravnotežu između ekonomskih prioriteta integracijskog projekta i njegovih socijalnih ciljeva.

Žene vrijede manje?

To je pitanje osobito značajno za žene, jer je njihov položaj višestruko

ovisan o snazi solidarnih mehanizama i redistributivnosti prava, kako u ukupnom segmentu socijalne sigurnosti, tako i u mirovinskom sustavu. Žene su u svim zemljama EU ugroženije od muškaraca, a najveće diskriminativne razlike su u mirovinama, pošto na svakih 100 eura mirovine muškarca, žene dobivaju samo 61 euro. One vrijede 39 posto manje. Zato su europske strategije i politike itekako značajne za dostojanstvo u starosti u svim zemljama.

Od studenoga 2017. kad je usvojen europski socijalni stup, socijalna osjetljivost i širenje europske socijalne agende postaju sve vidljivijima. Institucije EU ocjenjuju dugoročnu održivost javnih financija i u odnosu na pitanje starenja populacije, koje se procjenjuje putem različitih makroekonomskih projekcija temeljenih na različitim pretpostavkama i scenarijima. Iako su takve projekcije vrlo skromnog opsega i ne daju puni uvid u problem starenja u dostojanstvu, u njih se u novije vrijeme polako uključuje rodni aspekt, osobito po pitanju rodnog jaza u mirovinama, niže pokrivenosti starijih žena mirovinama, visoke prisutnosti žena među onima koji primaju najniže mirovine, a ponajviše po pitanju rasta ženskog samačkog siromaštva.

Opasnost privatizacije mirovina

Riječ je o kompleksnom pitanju, jer puka usporedba vrijednosti mirovine i plaće izračunom udjela prve mirovine

u posljednjoj plaći ne daje pravi odgovor na pitanje dostatnosti iznosa za dostojanstveni život. Uskoro se očekuje korak dalje, od načela ka akciji. Uskoro će se donijeti preporuka s ciljem uspostave minimalnih standarda socijalne sigurnosti, odnosno da mirovina bude usklađena s kupovnom moći. Iako to nije dokument snage direktive, po prvi puta će se učvrstiti minimalni standardi u mirovinskom sustavu koji su, poput minimalne mirovine, nacionalne naknade za starost i sličnih mehanizama, od vitalnog značenja za žene, jer njihov standard direktno ovisi o takvim zajamčenim pravima.

U isto vrijeme Međunarodna organizacija rada je započela djelovati proaktivno kad je riječ o privatizaciji mirovinskih sustava, što je propustila devedesetih godina kad su uvedeni obvezni drugi stupovi. Na primjer, Ukrajini je ove godine preporučeno da nikako ne nastavi s privatizacijom mirovinskog sustava, jer bi se time ugrozila adekvatnost mirovina, a svakako bi bitno ugrozilo žene u mirovini i povećalo mirovinski rodni jaz. Multilateralne organizacije krenule su konačno štiti najslabije, a u mirovinskom sustavu to su svakako žene, kako zbog niskih plaća i nesigurnih oblika rada, tako i zbog korištenja roditeljskog dopusta.

USKORO NOVA PREPORUKA EUROPSKOG VIJEĆA

Neka nova socijalnija Europa?

Europskom stupu socijalnih prava koji su zajednički uspostavili Europski parlament, Vijeće i Komisija u studenome 2017., utvrđeno je 20 načela i prava s ciljem potpore pravednijem tržištu rada i sustavima socijalne skrbi koji dobro funkcioniraju. Konkretno, u 12. načelu europskog stupa socijalnih prava navodi se da „bez obzira na vrstu i trajanje radnog odnosa radnici, iako su u usporedivim uvjetima, samozaposleni, imaju pravo na primjerenu socijalnu zaštitu“.

Cilj je ove inicijative provedba tog načela, kao i doprinos provedbi ostalih načela europskog stupa socijalnih prava pa

put „sigurnog i prilagodljivog zaposlenja“, „naknade za nezaposlene“, „pristupa zdravstvenoj skrbi“ i „dohotka u starosti i starosnih mirovina“. Žene su te koje će najviše profitirati, jer najčešće rade u nestandardnim oblicima rada, a Europsko vijeće će zahtijevati od zemalja članica da osmisle mjere kojima će se zaštititi njihova prava glede socijalne sigurnosti.

„Sustavi socijalne zaštite temelj su socijalnog modela Unije i socijalnog tržišnog gospodarstva koje dobro funkcionira“, piše u uvodu nove preporuke, čije skoro donošenje pozdravljamo. Rađa li se neka nova, humanija i socijalnija Europa?

Ova stranica objavljena je u okviru dvogodišnjeg europskog projekta „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - Širenje opsega implementacije akcija i zakonskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“, (REC-RGEN-PENS-AG-2017-820696-GPPG), koji s partnerima i suradnicima provodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

This article was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

“The content of this article represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.”

ZA mirovinski sustav po ljudskom licu

Talijanski sindikat umirovljenika SPI – CGIL regije Marche, te Povjereništvo Sindikata umirovljenika Hrvatske Splitsko-dalmatinske i Zadarske županije nastavili su sa intenzivnim aktivnostima na spajanju dvije obale Jadranskog mora. U Splitu je 26. rujna 2019. održana Konferencija zbratimljenih podružnica iz Splita i Ancone, Trogira i Porto Sant'Elpido, te Zadra i Ferma, dok su kao promatrači sudjelovale podružnice SUH-a iz Omiša, Vrgorca i Žrnovnice, kao i predstavnici Dubrovnika i Konavla, koji će se uskoro zbratimiti s talijanskim podružnicama iz regije Puglie.

Na dnevnom redu Konferencije „Sindikat protiv siromaštva“, razmatralo se o ulozi sindikata umirovljenika u obrani mirovina i protiv privatizacije zdravstva. Nakon što je potpredsjednica SUH-a za regiju Jug otvorila konferenciju, hrvatskim i talijanskim aktivistima se obratio zamjenik župana Splitsko-dalmatinske županije Luka Brčić, naglasivši kako županija pozdravlja sindikalno povezivanje s regijom Marche s ciljem ostvarenja kvalitetnog i dostojanstvenog života za umirovljenike i starije osobe.

Bratimljenje putuje ka jugu

Kako već više od dvadeset godina funkcionira zbratimljenost svih istarskih županija i „lega“ iz regija Friuli-Venezia-Giulia i Regije Veneto, izaslanica Đina Šverko je predočila njihovo iskustvo te oblike zajedničkog djelovanja i suradnje, pokušavši

time dati poticaj na inovativne pristupe novozbratimljenih sindikalnih partnera iz južnije regije.

Elio Cerri, generalni tajnik SPI-ja regije Marke je išao korak dalje i ponentirao zajedničkim ciljem izgradnje drukčije Europe, koja bi bila više demokratska i socijalna. Posebno je naglasio kako javne mirovine nisu poklon ili privilegija, već zarađeni novac nakon više desetljeća rada. Meri Ličina, predsjednica Županijskog povjereništva Splitsko-dalmatinske županije je upozorila na negativne posljedice sve više prisutne privatizacije zdravstva, na socijalne razlike u zdravstvenim pravima, sve manju pokrivenost ruralnih područja adekvatnom skrbi.

Kako pobijediti siromaštvo

Ivan Bakica Đildo, SUH-ov trogirski predsjednik je sudjelovao unatoč teškom zdravstvenom stanju te je njegove riječi pročitala kolegica. Angelino Torcolacci, tajnik SPI Pesaro je dao detaljni prikaz organizacijske sheme cijelog SPI-CGIL Italije kao najvećeg sindikata od čak tri milijuna članova, dok je generalni tajnik SPI Ancone Uliano Mancini vrlo detaljno i kritički opisao stanje mirovinskog sustava te položaja umirovljenika u Italiji, a osobito s osvrtom na najugroženije i siromašne starije osobe. Posebno je izlistao niz prijedloga mjera za borbu protiv siromaštva, među kojima je na prvome mjestu pravo na kvalitetno radno mjesto i plaću, jačanje javnih službi, uvođenje socijalnih potpora

onima koji se ne mogu sami uzdržavati itd.

Politička elita gluha i slijepa

Fridrih Moretti je pak vrlo slikovito opisao razmjere siromaštva u Hrvatskoj te naglasio kako mirovinski sustav bi trebao biti oblikovan po ljudskom licu. Podsjetio je na brojne inicijative i aktivnosti SUH-a posljednjih godina koje se sudaraju s bešćutnošću vladajuće elite, od kojih nas ni premijer niti predsjednica nisu primili na razgovor niti nakon peticija i prosvjeda. Skup su pozdravili i generalni tajnik SPI Fermo Paolo Fliaci, te predsjednik SUH-a Zadar Nikola Škarica.

Završnim riječima koje su uputili nacionalni tajnik SPI Domenico Pantaleo i predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, pozdravljena je zbratimljena suradnja, jer su internacionalizam i solidarnost u biti svakog sindikalnog pokreta. No, oboje su upozorili kako je u cijeloj Europi na djelu svojevrstni napad na stariju populaciju i mirovine, pokušaj privatizacije mirovinskog i zdravstvenog sustava. Pred nama je borba protiv siromaštva, za ravnopravno pravo na zdravlje, a u pronalaganju novih rješenja najvažnije je pokušati djelovati zajednički i na razini Europe, u cilju čega svi pozdravljaju skorašnju deklaraciju EK o starijima i umirovljenicima. Najzadovoljniji su ishodom konferencije bili organizatori Danilo Toccane i Ezio Medeot iz talijanskog sindikata, koji će uskoro dalje na jug, kako bi organizirali bratimljenje SUH-ovih podružnica Dubrovnika i Konavle sa SPI-jevima „legama“ iz Barija i Brindisija.

Sljedeće godine – u Oporovcu!

Iako je prognoza dan ranije obećavala sunce pa se planiralo 7. Sportske susrete održati na otvorenom, kiša koja je započela 5. listopada 2019. sve je natjecatelje ipak zadržala u školskoj dvorani OŠ Vjenceslava Novaka.

Nakon postrojavanja ekipa prisutnima se obratila predsjednica SUH-a Jasnica Petrović, a igre je otvorila predsjednica Povjereništva SUH Zagreb, Biserka Budigam. Kao i svih godina do sada, domaćini su se trudili da igre prođu u što boljoj atmosferi te da pomognu gdje je god bilo potrebno, a treba istaknuti i suce koji su također odradili dobar dio posla.

Dvanaest sindikalnih podružnica grada Zagreba uputilo je po osam natjecatelja da odmjere snage u igrama koje su mogli zaigrati svi. Bilo je ekipa koje su s manjim brojem natjecatelja sudjelovale na igrama, poput Kraša i Centra, čiji natjecatelji su se pridružili svima koji su taj dan željeli provesti družeći se sa članovima drugih zagrebačkih podružnica, što je i cilj jednog ovakvog okupljanja.

Sudionici su se natjecali u pucanju palicom na gol, bacanju diska u koš, nabacivanju obruča na štap, pikadu i nošenju alke na dršci metle. Iako je cilj održavanja ovih susreta zajedničko druženje, mnogi su željeli pobijediti i trudili su se kako bi postigli što bolji rezultat za svoju ekipu.

Međutim, kako su samo tri ekipe mogle dobiti medalje, ovaj put su sreće imale ekipa Gornje Dubrave čiji su natjecatelji osvojili brončanu medalju, zatim ekipa Studentskog grada koja je osvojila srebro, dok je zlato pripalo ekipi iz Oporovca. Stoga će baš u Oporovcu sljedeće godine biti održani 8. Sportski susreti.

Nakon završetka igara, svi su se iz dvorane uputili prema Mjesnom odboru Studentski grad, gdje su ih na ulazu dočekivale domaćice s pozdravom dobrodošlice na svim jezicima. Poslije tradicionalnog bogatog graha za sve sudionike, domaćice i uzvanike, uslijedilo je proglašenje pobjednika i dodjela zahvalnica svim sudionicima ovih susreta.

Snežana Živčić

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LISTOPADU 2019.

IZ SADRŽAJA:

- Veća cijena zdravstvene zaštite

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 30. rujna 2019. godine održana je redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke sa sjednice.

Veća cijena zdravstvenih usluga

Dodatkom II. Kolektivnom ugovoru za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“, broj 92/19.) dogovoreno je linearno povećanje dodatka na plaću zdravstvenih radnika za posebne uvjete rada za 3%, kao i povećanje dodatka na plaću za iznimnu odgovornost za život i zdravlje ljudi za 4%. Ujedno, naknada za pripravnost povećana je za 1% za radni

dan, odnosno 2% za subotu, nedjelju i blagdan.

U skladu s navedenim HZZO je izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja na odgovarajući način uskladio, odnosno povećao cijene zdravstvene zaštite zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima privatne prakse s kojima ima sklopljene ugovore o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Za standardne timove iz djelatnosti primarne zdravstvene zaštite povećana je cijena fiksnog troška u dijelu koji se odnosi na vrijednost rada.

Isto tako, uslijed povećanja cijena zdravstvene zaštite, povećani su i bolnički limiti i plaćanje za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu.

• Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

• Nova pomagala na Osnovnoj listi ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a

• HZZO pojačao kontrole korištenja privremene nesposobnosti za rad

Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

U redovnoj proceduri na liste lijekova HZZO-a stavljeno je 8 novih lijekova i to za liječenje:

- dijabetesa
- sindroma kratkog crijeva
- akutne limfoblastične leukemije
- raka pluća
- raka dojke
- psorijaze
- mišićne distrofije te
- amiotrofične lateralne skleroze.

Također su proširene indikacije kod nekih lijekova koji se već nalaze na listama lijekova HZZO-a.

Tako će se na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja moći primjenjivati, između ostalog, imunoterapija za prvu i drugu liniju liječenja metastatskog neskvamoznog karcinoma pluća nemalih stanica.

Na Osnovnu listu lijekova HZZO-a uvršteno je dodatnih 28 lijekova u 59 pakiranja, a na Dodatnu listu lijekova uvršteno je 11 lijekova u 14 pakiranja koji su generičke paralele, kombinacije i dodatni oblici već postojećih lijekova na listama lijekova HZZO-a.

Nova pomagala na Osnovnoj listi ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a

S ciljem povećavanja dostupnosti i mogućnosti većeg izbora pomagala za osigurane osobe u Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a uvrštena su nova istovrsna pomagala u skupinama obloga za rane, pomagala kod šećerne bolesti, pomagala za govor i pomagala za urogenitalni sustav.

Također je uvršten i potrošni materijal za inzulinsku pumpu.

Omogućeno je da ubuduće osigurane osobe koje su na teret sredstava HZZO-a opskrbljene mehaničkim insuflatorom/eksuflatorom za kućnu upora-

bu budu na teret sredstava HZZO-a opskrbljene i aspiratorom i aspiracijskim kateterima.

HZZO pojačao kontrole korištenja privremene nesposobnosti za rad

HZZO je pojačao redovne i izvanredne kontrole privremene nesposobnosti, odnosno spriječenosti za rad u osiguranika u ordinacijama doktora primarne zdravstvene zaštite opće/obiteljske medicine u cilju smanjenja stope privremene nesposobnosti za rad koja je u 2019. godini porasla u odnosu na 2018. godinu.

Ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad u razdoblju siječanj – lipanj 2019. godine iznosila je 3,65; od toga 1,83 na teret sredstava poslodavca, a 1,82 na teret sredstava HZZO-a, odnosno državnog proračuna. U istom razdoblju 2018. godine ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad bila je 3,53; od toga 1,77 na teret sredstava poslodavca, a 1,76 na teret sredstava HZZO-a, odnosno državnog proračuna.

Ovlašteni kontrolori HZZO-a u prvom polugodištu 2019. godine proveli su 2.612 kontrola kod ugovornih subjekata i pritom pregledali 4.391 osiguranika osnovom čega je zaključeno 1.412 privremenih nesposobnosti za rad ili 32% kontroliranih privremenih nesposobnosti za rad.

Osnovom kontrola provedenih od strane posebnih povjerenstava osnovanih u skladu s Pravilnikom o kontroli privremene nesposobnosti za rad ("Narodne novine", broj 130/13) pregledano je 2.678 osiguranika i zaključeno 1.241 privremenih nesposobnosti ili 46% kontroliranih privremenih nesposobnosti za rad.

U prvom polugodištu 2019. sveukupno je pregledano 7.069 osiguranika i zaključeno 2.653 privremene nesposobnosti za rad ili 38% kontroliranih privremenih nesposobnosti za rad.

U prvom polugodištu 2019., u odnosu na isto razdoblje 2018. godine, pregledano je 116 osiguranika više i zaklju-

čeno 197 više privremenih nesposobnosti za rad.

Financiranje rada pod nadzorom i pripravničkog staža

HZZO će osigurati sredstva za financiranje rada pod nadzorom za doktore medicine bez specijalizacije i pripravničkog staža za doktore medicine, magistre farmacije i magistre medicinske biokemije i laboratorijske medicine

HZZO je donio odluku o izboru doktora medicine bez specijalizacije za koje će se financirati rad pod nadzorom osnovom Javnog natječaja iz 2019. godine, objavljen dana 26. srpnja, 7. i 9. kolovoza 2019. godine.

Na navedeni Javni natječaj pristigao je ukupno 321 zahtjev doktora medicine za financiranje rada pod nadzorom.

U prijedlogu Liste prvenstva uvršteno je 288 kandidata – doktora medicine, dok je u prijedlogu popisa prijavljenih kandidata koji nisu uvršteni u Listu prvenstva uvršteno 33 kandidata – doktora medicine, od kojih su 4 kandidata odustala od prijave na natječaj (dobili su specijalizaciju).

Kandidati koji nisu uvršteni u Listu prvenstva mogu u roku od osam dana od dana objave rezultata natječaja uputiti novi zahtjev za financiranje rada pod

nadzorom za jednu od zdravstvenih ustanova u kojima je ostalo nepopunjeno mjesto ili za odabranu ugovornu privatnu ordinaciju obiteljske (opće) medicine.

HZZO je također donio i odluku o izboru pripravnika – doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine za koje će se financirati pripravnički staž osnovom Javnog natječaja iz 2019. godine, objavljen dana 26. srpnja 2019. godine.

Na ovaj Javni natječaj pristiglo je ukupno 89 zahtjeva za financiranje pripravničkog staža.

Svi pristigli zahtjevi zadovoljavaju formalne uvjete Javnog natječaja.

U prijedlogu Liste prvenstva pripravnika uvršteno je svih 89 kandidata i to: 85 doktora medicine, 3 magistra farmacije i 1 magistar medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima, na osnovi kojih će HZZO u najkraćem roku sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a, a sve u cilju što bržeg zapošljavanja doktora medicine i drugih odabranih zdravstvenih radnika.

- **Financiranje rada pod nadzorom i pripravničkog staža**

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Dani otvorenih vrata doplatka za djecu u Hrvatskoj i Njemačkoj

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u suradnji s njemačkom Familienkasse organizira Dane otvorenih vrata, koji će se održati 15. i 16. listopada 2019. od 9:00 do 16:00 sati u prizemlju Središnje službe Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, A. Mihanovića 3 u Zagrebu.

Korisnici i podnositelji zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatku za djecu na Danima otvorenih vrata mogu neposredno dobiti detaljne informacije o ostvarivanju i korištenju prava na doplatku za djecu u skladu s pravnim propisima Europske unije, kao i informacije o statusu rješavanja predmeta za ostvarivanje prava na doplatku za djecu.

Aktivni u mirovini - doprinos umirovljenika zajednici

U povodu Međunarodnog dana starijih osoba, 1. listopada, u Splitu je održana panel rasprava na temu Aktivni u mirovini - doprinos umirovljenika zajednici u organizaciji Udruge 'MI'-Split, na kojoj je, uz brojne predstavnike civilnog i javnog života s područja grada Splita, jedan od sudionika bio i Ante Antunović, načelnik Odjela za mirovinsko osiguranje, Područne službe u Splitu.

Predstavnik HZMO-a uvodno je objasnio koji su to novi korisnici prava iz mirovinskog osiguranja prema zadnjim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju od početka godine, a koji imaju mogućnost i dalje redovito primati mirovinu, iako su nastavili ili započeli s radom nakon ostvarenja prava na određenu vrstu mirovine do polovice punog radnog vremena. Riječ je, uz dosadašnje korisnike starosne mirovine, i o korisnicima prijevremene starosne i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika te korisnicima mirovina ostvarenim prema posebnim propisima. Poseban osvrt dao je na korisnike mirovina koji rade prema ugovoru o djelu ili autorskom honoraru te izračunu staža u takvim slučajevima. Naglasio je da postoji određena specifičnost za korisnike invalidske mirovine prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji mogu biti zaposleni samo do tri i pol sata dnevno, a ne do polovice punog radnog vremena kao ostali.

Psihologinja Mirjana Nazor u svom je izlaganju poseban osvrt dala na predrasude u društvu prema starijim osobama, kao što su bolest, mrzovoljnost, trošak za društvo, no i sve veći problem utjecaja okoline na starije koji su vremenom sami sebi dodali niz negativnih karakteristika te prema zadnjim istraživanjima, stručnjaci su dokazali da se ta njihova percepcija o sebi samima ne bi promijenila iako bi bili uključeni u društvo. Istaknula je važnim da cjelokupno društvo shvati da je kategorija starijih ljudi vrlo šarolika te je nikako ne bismo smjeli generalizirati. Tako je istaknula kako predrasuda da su stariji ljudi bolesniji nije točna jer čak 48% starijih između 60 i 90 godina života imaju tek male ili neznačajne, a tek 23% veće zdravstvene probleme. Kao i kod svih generacijskih skupina, vrlo važan je pojam tzv. subjektivnog zdravlja. Na kraju svog izlaganja psihologinja Nazor zaključila je da je čovjek star tek kad izgubi svoje ideale.

Inga Vučica iz Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije istaknula je da se nalazimo na 10. mjestu u Europi s obzirom da imamo 18% starijih od 65 godina, a na svijetu smo na 55. mjestu po prosječnom životnom vijeku od 78,40 godina. Zadnjih godina u Hrvatskoj imamo, uz porast starijeg stanovništva, i trend porasta životnog vijeka za 15 godina, što uvelike opterećuje nepripremljene sustave socijalne, zdravstvene i svake druge zaštite starijih. No, s druge strane, još 2012. godine OECD, a kasnije i EU, upozoravaju na tzv. Silver Economy (Srebrna ekonomija) prema kojoj potrošnja ljudi starijih od 60 godina u posljednjih 20 godina raste za čak 50 posto brže od potrošnje mlađih od 30 godina. U tom kontekstu, industrija je osvijestila činjenicu da su umirovljenici poseban segment kojem se treba prilagoditi i da će tržište proizvoda namijenjenih starijim osobama sve više rasti. Naime, starenje stanovništva sve je izraženije, a predviđanja govore da će do 2050. godine broj starijih od 65 godina na globalnoj razini prvi put biti veći od broja djece mlađe od pet godina.

Predstavnice Udruge „MI“-Split, Dana Jurman Jakus i Tijana Tešija, kazale su kako je volontiranje starijih osoba vrlo dobro kako za same pružatelje usluga, tako i sve koji te usluge koriste. Pozivaju sve starije građane Splita da se aktivno uključe u volontiranje kako bi spriječili svoju izoliranost, isključenost i nezadovoljstvo.

Lidija Lukina Kezić, zamjenica Pučke pravobraniteljice istaknula je da njezin Ured kroz godišnja izvješća u Saboru RH brine i predlaže mjere zaštite interesa starijih osoba pa tako, među ostalim, predlažu uvođenje nacionalne mirovine, izjednačavanje mirovina prema posebnim i općim propisima, povećanje minimalne naknade iz sustava socijalne skrbi, osvještava potrebu jačanja gerontodomaćica te bolju edukaciju starijih osoba o njihovim pravima, prvenstveno onim ekonomskim.

Nađa Mladinić iz Grada Splita kratko je iznijela prednosti akcije „Moj zlatni Split“ kojom se građanima Splita starije dobi, s manjim mirovinskim primanjima, omogućava besplatno ili uz simboličnu cijenu korištenje usluga koje pružaju tvrtke, organizacije, udruge i sl. s područja grada Splita.

Na kraju ugodnog druženja i savjetovanja u raspravi, dio okupljenih građana starije dobi u neposrednom razgovoru s nositeljima panel rasprave tražili su dodatne savjete za svoje konkretne situacije.

Dobro je znati

- Na internetskoj stranici Zavoda, u potkategoriji 'Publikacije' objavljen je **novi broj Statističkih informacija HZMO-a**, broj 8/2019., rujan 2019. (stanje na dan 31. kolovoza 2019.).

- **Područna služba HZMO-a u Osijeku** zbog radova idućih godinu dana posluje na novoj adresi, u Kapucinskoj ulici 29.

U HZMO u Osijeku korisnici mogu ući na dva ulaza:

- iz *Prolaza Matice hrvatske* (u dijelu bližem parkiralištu u Naselju Jakova Gotovca)
- iz *Vrta Jagode Truhelke* (iza poslovnice PBZ).

Brojevi telefona ove službe ostaju nepromijenjeni.

KORISNICI MIROVINA - isplata u rujnu 2019.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 959	2.709,57 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	30 488	3.664,74 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 584	2.391,66 kn
Prijevremena starosna mirovina	197 907	2.598,57 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	301	2.842,01 kn
Invalidska mirovina	114 998	2.046,12 kn
Obiteljska mirovina	220 495	2.052,76 kn
UKUPNO - ZOMO	1 146 732	2.499,57 kn
Korisnici koji su u 2019. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	14 171	2.576,17 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	4 313	3.556,81 kn
Prijevremena starosna mirovina	5 886	2.699,37 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	17	3.524,59 kn
Invalidska mirovina	1 622	1.800,56 kn
Obiteljska mirovina	6 718	2.118,74 kn
UKUPNO	32 727	2.595,72 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	102 047	3.787,08 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	191 849	3.485,40 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	255 121	1.670,60 kn
Korisnici najviše mirovine kojima je mirovina određena prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 737	7.071,94 kn
Ukupan broj osiguranika		1 595 446
Ukupan broj korisnika mirovine		1 240 266
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,29
Korisnici mirovina - muškarci (45,99%)		570 358
Korisnici mirovina - žene (54,01%)		669 908
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO		64 godine
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.371.000.000 kn

11. SPORTSKI SUSRETI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Jedan dan života

Na prekrasnim terenima ranča Mustang, u Glavicama kod Sinja, 28. rujna 2019. godine održano je natjecanje umirovljenika SUH-a Splitsko-dalmatinske županije u pikadu, kartama, balotama i potezanju konopa na kojem su sudjelovala 192 umirovljenika.

Sportske susrete je vodio dugogodišnji član predsjedništva SUH-a Split, admiral Fridrih Moretti, koji je i član statutarne komisije SUH-a. Moretti je od okupljenih dobio velike pohvale za dobro obavljen posao. Nakon intoniranja himne pozdrave natjecateljima u ime organizatora i u ime predsjednice SUH-a Jasne Petrović uputila je Asja Tomin. Nakon toga predsjednica županijskog povjerenstva Merica Ličina otvorila je igre.

U svim disciplinama su sudjelovale sve podružnice - Split, Trogir, Omiš, Vrgorac i Žrnovnica. Dodijeljene su samo diplome za osvojena prva mjesta i to pravedno, svima po malo.

PIKADO – prvo mjesto - Žrnovnica

KARTE – prvo mjesto - Trogir

BALOTE – prvo mjesto - Omiš

POTEZANJE KONOPA – prvo mjesto Vrgorac

Također, dodijeljene su i zahvalnice za sudjelovanje na sportskim igrama, a prigodne poklone su dobili predsjednici podružnica.

Na ranču je organiziran ručak pa su sudionici tako mogli uživati u arambašićima, poznatom jelu toga kraja, zatim u mesnim pekama, a za desert je posluženo grožđe koje su poklonili članovi podružnice Vrgorac.

Nakon završetka natjecanja uslijedilo je druženje uz glazbu i ples, a svi okupljeni nisu propustili i šetnju lijepom prirodom, dok su se oni najhrabriji odlučili i za jahanje na konjima. Bio je to ispunjen dan, pun uživanja i druženja.

„Ovaj put radimo bez pravila igre, nama ne trebaju pravila, nama treba druženje i još jedan dan života“, znakovite su završne riječi koje je uputio gospodin Moretti. Sljedeće, 12. po redu sportske igre, održat će se u Trogiru.

Asja Tomin

10. SPORTSKE IGRE SUH-A ISTARSKE ŽUPANIJE

Pazin slavio u Roču

Toga četvrtka 26. rujna 2019. u jutarnjim satima iz jedanaest istarskih podružnica kreću sudionici sportskih igara prema malom glagoljaškom gradiću Roču, četa entuzijasta, prijatelja i to iz dva razloga, jedno je natjecanje u sportskim igrama, a drugo je rekreacija, druženje i prijateljstvo. Naime, SUH Istarske županije organizira svake godine u drugoj podružnici sportske igre za svoje članove, a ovo je već 10. put, što znači da je to jubilarno natjecanje. A Podružnica Roč je posebno zadovoljna što su bili domaćin tom susretu.

Unatoč prijatnijem lošem vremenu, okupio se respektabilni broj sudionika, 204 igrača, 24 organizatora i 105 navijača, ukupno 333 sudionika.

Nakon zajedničke marendice točno u podne, ispred postrojenih sportaša na školskom igralištu pored Doma kulture, započeo je program otvaranja igara uz vođenje poznatog istarskog kulturnog promotora, pjesnika i književnika Vladimira Pernića iz Roča. Mezzosopranistica Lora Pavletić, koja završava solo pjevanje na konzervatoriju "Giuseppe Tartini" u Trstu, izvrsno je otpjevala obje himne, hrvatsku i istarsku. Pozdravne riječi uputila je Predsjednica SUH-a Podružnice Roč Sonja Kukec, koja je uz pozdrave izrazila dobrodošlicu i ugodan boravak u Roču.

Kratkim kulturno umjetničkim programom uveličano je otvaranje igara. Nastupao je mladi harmonikaš, a učenice nižih razreda izvele su recitatorski skeč, te ročki gunjci Arkul odsvirali su polku i valcer po starinski, gdje se i zaplesalo.

Prigodnim riječima obratila se zamjenica predsjednice SUH-a Biserka Budigam, te istaknula kako se SUH i na ovaj način bori protiv loše socijalne politike i zanemarivanja umirovljenika i starijih osoba.

Isto tako u ime župana, ohrabrenje i podršku ovim i sličnim aktivnostima izrazila je zamjenica župana Istarske županije Sandra Čakić-Kuhar, koja godinama prati aktivnosti SUH-a. Okupljenima se obratio i gradonačelnik Buzeta Siniša Žulić, koji je izrazio podršku umirovljeničkim aktivnostima.

Zatim je informacije o sportskim terenima i pravilima dao predsjednik Organizacijskog odbora igara Milan Zornada, a predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije Vladimir Buršić proglasio je 10. Jubilarne sportske igre SUH-a Istarske županije otvorenima. Svojim prisustvom podršku su izrazili i suradnici i prijatelji iz Sindikata umirovljenika Italije - SPI CGIL iz Trsta.

Za sudionike i natjecatelje koji su do 15 sati završili sportska nadmetanja bilo je organizirano razgledavanje ročkih znamenitosti uz vodstvo odličnih vodiča. Posjetili su mali privatni etnografski muzej, povijesnu glagoljašku tiskaru "Juri Žakan" u kojoj se nalazi replika Gutenbergove tiskarske preše koja može i danas raditi, likovnu galeriju, mlin, obrambene zidove s kulama, vrijedne freske u dvije crkve, venecijanski top i ostalo.

Nakon završetka svih natjecanja uslijedilo je proglašenje pobjednika u restoranu u Istarskim toplicama te zajedničko druženje uz muziku, ples i pjesmu.

Milan Zornada

BOČANJE MUŠKI

1. Novigrad
2. Umag
3. Roč

BOČANJE - ŽENE

1. Fažana
2. Pazin
3. Umag

KARTANJE - MUŠKI

1. Svetvičenat
2. Pazin
3. Pula 1

KARTANJE - ŽENE

1. Pazin
2. Pula 3
3. Vrsar

STOLNI TENIS - MUŠKI

1. Pazin
2. Umag
3. Pula 3

PIKADO - MUŠKI

1. Umag
2. Medulin
3. Novigrad

PIKADO - ŽENE

1. Pazin
2. Fažana
3. Roč

REMI

1. Pazin
2. Pula 3
3. Vrsar

ŠAH

1. Umag
2. Pula 3
3. Fažana

UKUPNI POBJEDNIK

1. Pazin
2. Umag
3. Pula

2. SPORTSKE IGRE SUH-A ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Suci imali pune ruke posla

U Rugvici su 14. rujna 2019. godine održane 2. Sportske igre Sindikata umirovljenika Zagrebačke županije. Nastupilo je više od 150 natjecatelja iz sedam županijskih podružnica: Samobor, Međunarodna zračna luka Zagreb, Dugo Selo, Velika Gorica, Vrbovec, domaćin Rugvica i po prvi puta Gradec.

Sudionike je, uz domaćina Stjepana Sekulića, pozdravila i potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, kazavši kako igre imaju i važan značaj druženja te je uz to poželjela neka pobjede najbolji, a pobjednici su već time svi što su se okupili u Rugvici.

Igre je otvorio izaslanik župana Stjepana Kožića, Ivan Remenar. Izrazio je zadovoljstvo što se sportski susreti održavaju po drugi puta, dodavši kako će županija i dalje podržavati ovakve susrete te je izrazio nadu kako će igre postati tradicionalne. Prisutne je također pozdravio i Zlatko Hrčić, predsjednik Povjereništva SUH-a Zagrebačke županije i zaželio puno sreće u natjecanju.

Nakon svečanog otvaranja krenulo se s natjecanjima. U dvorani Osnovne škole Rugvica održavalo se nadmetanje u stolnom tenisu i pikadu. Vladala je prava natjecateljska atmosfera. Borilo se za svaki poen, odnosno bod, kao da je u pitanju svjetsko prvenstvo, a ne sportski susreti SUH-ovaca. Suci su imali pune ruke posla.

U predvorju škole natjecalo se u šahu i belotu. Tu je atmosfera bila daleko mirnija i tiša zbog samih disciplina. Natjecatelji i natjecateljice morali su paziti na svaki potez, odnosno na svaku bačenu kartu. Suci su i tu imali dosta posla kako bi se svaki meč odigrao, odnosno završio prema pravilima.

Kao i na prvim susretima, najduže je trajalo natjecanje u belotu. Zbog toga je došao prijedlog da se za sljedeće susrete 2020. godine nadopune pravila kako bi natjecanje po svim disciplinama trajalo približno isto.

Po završetku natjecanja najboljima su podijeljeni pehari za svaku disciplinu i za ukupnog pobjednika.

O mjestu i datumu održavanja 3. Susreta odlučit će se na sjednici Povjereništva početkom iduće godine.

Zlatko Hrčić

Stolni tenis: 1. Dugo Selo, 2. Velika Gorica, 3. Vrbovec

Pikado: 1. MZL Zagreb, 2. Velika Gorica 3. Gradec

Šah: 1. MZL Zagreb, 2. Rugvica, 3. Dugo Selo

Belot: 1. Velika Gorica, 2. Rugvica I, 3. Rugvica II.

Sveukupni pobjednik: MZL Zagreb.

Kod Aleksandra Makedonskog

SUH-ova podružnica Velika Gorica organizirala je putovanje za svoje članove u Sjevernu Makedoniju od 5. do 8. rujna 2019. Put je bio dosta naporan, ali nikome nije bilo krivo nakon što su stigli u Makedoniju i upoznali se s njezinim ljepotama. Obišli su glavni grad Makedonije Skoplje, vidjeli znamenitosti i sve kipove makedonskih velikana, od Aleksandra Makedonskog do Majke Tereze. Posjetili su i željezničku stanicu gdje se nalazi ura koja je stala 1963. godine u 5:17 sati za vrijeme velikog potresa koji je pogodio taj grad.

Nastavili su put za Ohrid, gdje su se kasnije brodom vozili po prekrasnom ohridskom jezeru. Tamo su posjetili naselje sojenica, koje je rekonstruirano kako bi izgledalo autentično kao i prije 5 tisuća godina. Zatim su završili na večeri u Biljaninim izvorima, gdje ih je zabavljao makedonski ansambl, plesali su folkloraši makedonsko nacionalno kolo Oro. Poslije Ohrida, nastavili su put za sv. Naum gdje su razgledali znamenitosti i poslije toga se preko Mavrovskog jezera vratili u Veliku Goricu.

Stjepan Milobara

ZAGREB – STUDENTSKI GRAD **Humano, aktivno i zabavno**

Članovi podružnice Studentski grad cijeli rujna su bili jako aktivni. Neki su se prijavili za volontiranje na Mliječnoj stazi – humanitarnoj utrci koja se održala 8. rujna 2019., u kojoj su građani svojim sudjelovanjem na utrci donirali novac za podizanje standarda brige u svim rodilištima, kako bi osigurali bolje uvjete za životne početke najmlađih.

Od rujna se krenulo i s glazbenom radionicom, koja sada ima sve više poklonika, jer im se pridružila nedavno umirovljena profesorica. Kao i ranijih godina, članice podružnice se redovito prijavljuju i podržavaju akciju Kineziološkog fakulteta Aktivna Hrvatska, čime se želi poslati poruka svima o važnosti mobilnosti, stoga se i ove godine vježbanju na Gradecu pridružilo 20-ak žena i jedan muškarac.

Članovi su sudjelovali i na manifestaciji Maksimirske jeseni gdje je od tri prijavljene ekipe koje su se natjecale u „stazi zdravlja“ jedna osvojila broncu, dok je plesna skupina pokazala svoje umijeće na pozornici. Jednodnevni izlet, za koji se tra-

žilo mjesto više, organiziran je u Međimurju odnosno Svetom Martinu na Muri.

Snežana Živčić

PULA **Izlet u prošlost**

Članovi SUH-a Podružnice Pula odlučili su jedan dan posvetiti prošlosti – putovati vlakom iz Pule. Pošto je HŽ dao popuste na vozne karte u mjesecu rujnu, odluka je pala da se otputuje do mjesta Lupoglav u Istri. Putovanje u trajanju od 40 minuta proteklo je u veselom čavrljanju i vrućoj atmosferi vagona (klima nije radila, a prozori se nisu mogli otvoriti). U Lupoglavu ih je dočekaao domaćin Uroš, koji ih je detaljno upoznao s šarmantnim malim mjestom.

Naši Puležani posjetili su ladanjski dvorac plemićke obitelji Brigido, koji je sagrađen 1634. Kroz stoljeća je mijenjao vlasnike, a danas je u vlasništvu triju obitelji, i upravo Uroš – naš vodič, je i predstavnik jedne od tih obitelji. Nažalost, dvorac je u vrlo lošem stanju, a kako je pod nadzorom konzervatorskih stručnjaka i drugih službenih institucija, još uvijek nije nađeno ispravno i komercijalno rješenje za njegov popravak i revitalizaciju.

Nakon ugodne šetnje na rujanskom suncu, u mirnom, zelenom i cvjetnom okruženju, našli su zasluženi odmor u lupoglavskom restoranu Alba, gdje su konzumirali odličnu večeru začinjenu još boljim vinom.

Bruna Jovanović

SLAVONSKI BROD – LUTVINKA **Sport uz harmoniku**

Povodom dana starijih i nemoćnih osoba 26. rujna 2019. SUH-ova podružnica Lutvinka iz Slavonskog Broda organizirala je druženje i natjecanje umirovljenika u šahu, pikadu i beli. Druženje je održano u sportsko-rekreativno centru Povoju u Slavonskom Brodu, a okupilo se oko 50 sudionika.

Umirovljenici iz Lutvinke, osim u ugodnoj atmosferi, uživali su i u lijepoj prirodi te dobroj glazbi, a kako je naglasio predsjednik podružnice Vinko Kuzmić, rezultat natjecanja bio je sporedna stvar, zbog čega nije ni bilo potrebno objaviti pobjednike. Dobru atmosferu podgrijavao je i harmonikaš koji je svirao poznate slavonske pjesme, čime su svi okupljeni bili oduševljeni.

Vinko Kuzmić

Ovako se živi starost

U povodu obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u suradnji sa Zakladom Zajednički put te uz podršku i sudjelovanje Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, organizirao je 1. listopada 2019. na Strossmayerovom trgu u Zagrebu šesnaesti po redu Gerontološki tulum.

Otvorenju ove manifestacije prisustvovali su brojni gosti, uzvanici i izvođači iz umirovljeničkih udruga i domova za starije osobe Grada Zagreba.

U bogatom kulturno-zabavnom, preventivno-zdravstvenom i prezentacijskom programu koji se istovremeno odvijao na pozornici i na štandovima, sudionici su pokazali što sve rade i što su sve naučili na različitim aktivnostima koje polaze, počevši od plesnih i rekreativnih radionica do kulturno-umjetničkih društava te su prezentirali svoje ručne radove te ostale programske aktivnosti.

Na pozornici su plesni program otvorile Maksimirske mažoretinke koje su pobrale veliki pljesak, a potom su nastupile brojne rekreativne i plesne grupe domova za starije osobe i gerontoloških

kih centara Grada Zagreba, kulturno-umjetnička društva, Povjereništva Sindikata umirovljenika Hrvatske Zagreb te mnogi drugi.

SUH-ovce su predstavljale podružnice Peščenica i Studentski grad. Dok su umjetnice iz Peščenice na štandu prezentirale svoje ručne radove, na pozornici su zabljesnule članice rekreativne grupe linijskog plesa podružnice Studentski grad.

Ovogodišnji Gerontološki tulum bio je dijelom trodnevnog stručnog skupa, interdisciplinarnе konferencije »Živjeti starost – izazov za pojedinca, obitelj i društvo«, na kojoj su domaći i inozemni stručnjaci prezentirali svoje radove o društvenom i osobnom planiranju starenja.

Vesna Bečić

ZAGREB - PEŠČENICA

Uzbudljiva jesen

Ekipa SUH-a Peščenice 17. rujna 2019. godine sudjelovala je na maksimirskim jesenima. Dvije ekipe natjecale su se na stazi zdravlja, od kojih je jedna polučila uspjeh i osvojila zlatnu medalju. Također, u natjecanju u ribičiji dva predstavnika iz Peščenice bili su uspješni - jedan je osvojio pehar za prvo, a drugi za drugo mjesto.

Članice ove podružnice osam dana izlagale su svoje radove na Rujanfestu na Bundeku te su, kako kažu, doživjele jedno novo, lijepo iskustvo, jer su njihovi radovi bili jako zapaženi i prekrasno prihvaćeni. Tako su mnogi posjetitelji Rujanfesta mogli uživati u dekupažima, crtežima na staklu i svili, kao i u prekrasnom nakitu kojeg su izradile vrijedne članice iz Peščenice.

Mirjana Novčić

SUSRET GENERACIJA U KRAŠU

Uobičajeno druženje umirovljenika s današnjim zaposlenicima u Krašu pod nazivom Susret generacija, održan je u utorak, 1. listopada, što je zanimljivo jer se poklopio s Danom starijih osoba koji se obilježava istog datuma. S obzirom na poslovnu situaciju u Krašu i zauzetosti članova Uprave, nazočne je pozdravila gđa Romana Mužević-Ilić iz odnosa s javnošću tvrtke.

Dugogodišnja predsjednica Kluba umirovljenika Kraš Marija Jakić pozdravila je nazočne i u kratkom govoru predstavila rad udruge i zahvalila Krašu za financijsku pomoć bez koje Klub ne bi mogao funkcionirati. Također, najavila je sljedeće godine izbornu skupštinu i pozvala umirovljenike da se učlane i predlože novo mlađe rukovodstvo.

Gosti iz SUH-a bili su gospođa Bi-

serka Budigam, zamjenica predsjednice SUH-a i predsjednica Povjereništva SUH-a Grada Zagreba te Ivan Grbavac, predsjednik Nadzornog odbora SUH-a.

Zatim je uslijedio umjetnički program. Odabir pjesama, vrhunska glumačka i pjevačka interpretacija Adama Končića uz suptilnu pratnju harfe Marije Mlinar potaknuli su auditorij od 300-tinjak Kraševih umirovljenika da

zapjevaju i budu sudionici programa.

Zagorske pjesme osvježilo je i zagrebački duh vremena. Tako se na repertoaru našla i „Mici sa Zrinjevca“ i „Milka za jedan časak radosti“.

Ove godine izostali su slatki paketi, umirovljenici su izašli iz „njihovog Kraša“ razočarani, ali s nadom da će doći neko bolje vrijeme.

Branka Tomašić Vilfan

Krivi izbor može voditi u smrt

Je li vam poznat podatak da samo u Americi svake godine umre 30.000 ljudi starije dobi zbog nedaća s lijekovima. Sve je veći broj starijih osoba koje uzimaju iznenađujuće velik broj lijekova (uz ili bez liječničke preporuke). Zbog svih tih lijekova, zbog njihovih interakcija, djelovanja i nuspojava, ti ljudi veoma često doživljavaju znatne zdravstvene tegobe, kao što su poremećaji u funkcijama vitalnih organa, poremećaji percepcije i orijentiranosti, smetenost itd.

Nije u pitanju samo Amerika. Gdje god je u porastu starija populacija, a to znači i kod nas, prisutni su takvi problemi. Često smo svjedoci da stari ljudi obilaze liječnike i ljekarne, nabavljaju (sa ili bez recepta) i troše, u isto vrijeme, velik broj različitih tableta, kapsula itd. Kod tih ljudi često ćete naći veće količine lijekova za najrazličitije tegobe; za olakšanje anginoznih bolova, protiv reumatskih teškoća, za nervno smirenje, protiv začepljenosti, prehlade, nesаницe itd.

Svi se ti lijekovi često drže zajedno u neoznačenim bočicama ili kutijama. Potpuno je jasno da u takvim situacijama vrlo lako može doći do pogrešne primjene lijekova, što može rezultirati i veoma opasnim posljedicama po zdravlje tih ljudi. Poznato je da stariji ljudi, iz raznih razloga, često međusobno izmjenjuju različite lijekove, što je povezano s dodatnim zdravstvenim rizicima.

Slaba informiranost

Živimo u vremenu kada na tržištu postoji ogroman broj lijekova, a stalno dolaze i novi. Poznato je da zbog različitih metaboličkih razloga stariji ljudi trebaju manje doze kod većine lijekova, a kod nekih preparata veće doze, tako da mogu biti pogrešno liječeni ako su na standardnom doziranju.

Jedna je studija pokazala da gotovo polovica ljudi starijih od 65 godina ne uzima svoje lijekove onako kako im je propisano, oko 10 posto nikada ni ne podigne svoje lijekove u ljekarnama; 35 posto napušta ambulantu bez ikakve informacije o propisanim lijekovima; 74 posto pacijenata ne dobije informacije o mogućim nuspojavama lijekova, a svega šest posto dobije zadovoljavajuće (u nekim slučajevima i napisane) informacije o lijeku.

Zaista, čitav ovaj problem na relaciji stari čovjek - lijek nije jednostavan. Stariji ljudi oboljevaju od mnogo više oboljenja nego mlada populacija. Zbog toga oni uzimaju i više lijekova. Međutim, kad se uzima 6 do 7 lijekova, svaki 3 ili 4 puta dnevno, tko će pamtit i kad uzeti antibiotik, a kad one tablete za mokrenje?

Starijem čovjeku nije jednostavno zapamtiti i shvatiti što znači tri puta dnevno - prije ili poslije jela, sa ili bez vode, tri tablete odjednom ili tri puta po jednu? Poznati su mi slučajevi da neki starci uzimaju istovremeno i po 10 do 15 lijekova (propisanih od tri do četiri liječnika).

Farmaceuti bez strpljenja

Moramo sa žaljenjem konstatirati da većina studenata medicine ne dobiva za vrijeme studija odgovarajuću edukaciju iz područja gerijatrije, koja bi ih osposobila za što pravilniji postupak sa starijim pacijentima. Nadalje, vrlo je malo farmaceuta u ljekarnama koji imaju strpljenja i koji

su spremni da se malo potrudu uputiti starijeg čovjeka o mnogim opasnim interakcijama lijekova.

Da bi se riješili ovi problemi potrebni su stalni, usklađeni naponi svih onih koji su uključeni u taj krug. U svijetu se ipak poduzimaju određeni koraci. Tako, na primjer, u nekim zemljama postoje centri za informacije o lijekovima i što je zanimljivo, obično su locirani u mjestima gdje je najveća koncentracija starije populacije. Postoje i ljekarne koje primjenjuju kompjutore za praćenje određenog pacijenta i koje ga upozoravaju na moguće interakcije lijekova.

Na mnogim kanalima američke televizije često se pojavljuju oglasi koji potiču i ohrabruju pacijente da pitaju farmaceute informacije o lijekovima koje dobivaju. Američko udruženje umirovljenika, na primjer, tiskalo je seriju letaka s medicinskim informacijama.

U njima objavljuju, između ostalog, različita tvornička imena za iste lijekove, indikacije u kojima se primjenjuju, njihove nuspojave, moguće interakcije s hranom, alkoholom, zatim upućuju bolesnike koje je informacije potrebno dati liječniku kako bi se spriječili različiti problemi itd.

dr. Ivo BELAN

FESTIVAL ZNANOSTI Stariji ljudi nisu lošiji vozači

Doktor Charles Musselwhite, govoreći na Britanskom festivalu znanosti, iznio je podatke istraživanja koji govore da stariji vozači nisu ništa opasniji na cestama od ostalih skupina vozača. Iako vrijeme reakcije kod starijih osoba jest sporije, to se kompenzira pažljivijom vožnjom, istaknuo je Musselwhite. Iznio je podatke prema kojima vozači između 17 i 21 godine života imaju tri do četiri puta veće šanse da dožive sudar nego vozači i vozačice starije od 70 godina.

Iako statistika sugerira da stariji ljudi češće pogibaju u automobilskim nesrećama, razlog tome je što su oni više osjetljiviji na ozljede. Također, forsiranje starijih osoba da ne voze, već da budu pješaci može biti još smrtonosnije po njih, jer oni čine 19 posto svih pješaka, a od svih smrtno stradalih pješaka čak 40 posto su starije osobe, poručio je Musselwhite.

„Za starost se treba pripremiti kako fizički, još više i psihički. Mladost ne možemo vječno sačuvati. Treba voljeti svoju starost i ne žaliti za mladošću“

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Stare li nam jednako duh i tijelo?

Početak listopada 2019. godine održana je konferencija pod naslovom „Živjeti starost“, u okviru koje je organizirana panel diskusija pod naslovom „Estetika starenja“. U raspravi su sudjelovali eminentni stručnjaci koji se bave estetskom kirurgijom i koji imaju mnogo iskustva i potrebnog znanja. Među njima je tako bio vrhunski liječnik, facijalni kirurg s više od 25 godina radnog iskustva, liječnica, specijalistica dermatovenerologije i laserska kirurginja, radijska voditeljica, „plus age“ manekenka i model te mladi istraživač, stručni suradnik na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Voditeljica je u uvodu rasprave naglasila kako je ova tema vrlo interesantna i treba o njoj razgovarati, jer je sada u društvu sve više naglašen kult mladosti, a sve više i češće i diktat ljepote i mladosti. Stvarnost je već sada drugačija s obzirom na činjenicu da duže živimo i mijenjamo se, ali čini nam se da su prethodne generacije brže starile od nas. Djelomično tome pomažu bolji radni uvjeti, kraće radno vrijeme i svakako sve razvijenija kozmetička industrija. Pogled u jednu generaciju ovisi i o broju starijih ljudi. Velik broj djece i mladih unutar generacije sam po sebi odaje dojam mladosti.

Ali do sada su nekako zajedno starjeli i naše tijelo i naša ljepota, i naša „duša“ i naš um. Možda je to bio samo privid. Jer naš duh ne mora starjeti usporedno s tijelom. Nekad nas bolest dohvati bez najave i zaskoči, pa iako imamo npr. 50 godina, tijelo je odlučilo biti staro 70. Nagla promjena u početku tjera nas u borbu s bolešću i vraćanjem u ranije dobro zdravlje. Sve stavljamo na stranu i nastojimo „biti oni stari“. Koliko smo puta već izgubili bitku u neravnopravnoj borbi sa samim sobom? Sjetite se nekog „tuluma“ i neprospavane noći, a sutradan treba ići na posao. Sve se okreće oko nas,

ali idemo i uspijevamo. Tada je duh spasio tijelo.

Drugi puta će tijelo spasiti duh. Umro vam je dragi prijatelj i zavukli ste se u sobu i plačete. Zove vas susjeda u šetnju i u kupovinu. Umorni ste jer ste obavljali teške kućanske poslove. Ipak, poslušat ćete susjedu i s njom otići u šoping i počastiti se novom majicom, upravo onom koju ste tražili već neko vrijeme. Lakše ćete spavati i ne misliti samo na smrt i umiranje.

Naše tijelo je samo naše. Uvijek nam šalje neke poruke. Kad smo u opasnosti od bolesti ono nam pošalje poruku da nam je vruće ili hladno, proizvede vrućicu i moramo uzeti lijek ili drugu vrstu terapije.

Svaki je čovjek jedinstven i neponovljiv pa su i igre našeg ega (ego - latinski ja) i alter ega (latinski - drugo ja) uvijek drugačije i često nepredvidive. Ako smo u dobrim odnosima s našim emocijama, ako pretežno nismo skloni bezrazložnim promjenama raspoloženja, ako održavamo neke primjerene aktivnosti, ako živimo bez stresa i ako koristimo relativno dobre i dobi primjerene kozmetičke preparate, onda ćemo starjeti dobro i zadržat ćemo i dobar izgled i dobro raspoloženje i bit ćemo dio sretne generacije starih. Ako nam se malo objese očni kapci ne trebamo žuriti na operaciju podizanja, jer znam gospođu koja je imala kasnije neke probleme s nošenjem naočala.

Ovo je priča o redovnom starenju i o prosječnim osobama. Naravno, nemaju svi sreću da spadaju u „normalnu“ populaciju. Nesretni su oni koji su doista na neki način hendikepirani od rođenja. Svaki hendikep ima drugačiji utjecaj na pojedinca, ne samo u kvalitativnom već i u kvantitativnom pogledu. Ponašanje ne ovisi samo o udjelu u vrsti hendikepa, već i o okolini i integraciji u grupu djece, a kasnije i u grupu odraslih ljudi. Ovisi i o izboru zanimanja koje će netko odabrati i mogućnosti rada.

Postoje i ljudi koji su drugačiji i koji su, unatoč činjenici da dobro izgledaju, nesretni zbog svoga izgleda i ne prihvaćaju sebe. Stalno su nesretni jer im se npr. ne sviđa njihov nos. Čini im se da im je prevelik. Ako imaju novca odlaze liječniku i kupuju mali prčasti nosić. I gle čuda, već drugog dana po skidanju zavoja nesretni su. Nisu to očekivali. Novi nos im ne stoji dobro. Neki ih tješe, neki se čude, neki se zlobno smješkuju. Ali što je tu je.

Znam gospođu koja je kao jako mlada željela promijeniti izgled i kad je dobila neku ostavštinu odlučila je to učiniti. Uz promjenu izgleda, operirala je i usne. Dobila je neku infekciju i sada je jako nesretna, ali to ne smije više operirati. Nije se puno usrećila, a ni promijenila. Svi moraju prije svega dobro razmisliti što zapravo žele i hoće li im to doista promijeniti život nabolje na način na koji su željeli.

Ne starimo svi jednako, a ni naši organi ne stare svi istim tempom i intenzitetom. Za očekivati je da ćemo uz bolje kozmetičke preparate očuvati vanjštinu zdravijom, kao i unutarnjim mirom i zadovoljstvom. Za starost se treba pripremiti kako fizički, još više i psihički. Mladost ne možemo vječno sačuvati. Treba voljeti svoju starost i ne žaliti za mladošću. Treba se sjećati samo lijepih trenutaka mladosti, a one loše, ružne i tužne ostaviti u prošlosti.

Tijelo i duh moraju biti jednako aktivni kao i u mladosti, ali naravno ne istim intenzitetom. Treba ih isto koristiti i ne zanemarivati ih, jer i oni stare kao sve u vremenu i prostoru. Ako volite sebe i svoje tijelo, ono će starjeti jednako kao i duh. Trošite se prema materijalnim i fizičkim mogućnostima. Uživajte u svojim unucima, razgovarajte s djecom. Ako trebaju vašu pomoć pomozite, ali ne namećite se, ne prigovarajte, jer oni znaju sve bolje.

Pogledajte se u ogledalo i vidjet ćete poznato drago lice.

Na mene je pala policia

Pitanje: Radim kao umirovljenik u nepunom radnom vremenu u jednoj tvrtki gdje mi se dogodila ozljeda na radu, naime, na mene se srušila policia. Molim za odgovor tko podnosi prijavu ozljede na radu i koja su moja prava? **(Z.S., Split)**

Odgovor: Pitanje iz Vašeg upita regulira Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju na način da obvezuje poslodavca na podnošenje prijave o ozljedi na radu po službenoj dužnosti ili na traženje ozlijeđenog radnika. Ako poslodavac ne podnese prijavu ozljede na radu, obvezan ju je podnijeti izabrani doktor opće/obiteljske medicine, a može podnijeti i sama ozlijeđena ili oboljela osoba, a u slučaju smrti radnika i član njegove obitelji.

Prijava o ozljedi na radu podnosi se na propisanoj tiskanici regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje nadležnoj prema mjestu prebivališta, odnosno boravka osigurane osobe, a može se podnijeti i regionalnom uredu ili područnoj službi nadležnoj prema sjedištu poslodavca u roku od osam dana od dana nastanka ozljede na radu, odnosno najduže u roku od tri godine od dana nastanka ozljede.

Kako iznajmiti garsonijeru

Pitanje: Prijevremena sam umirovljenica i živim sa suprugom u manjem stanu u Zagrebu. Od tete sam nedavno naslijedila i omanju garsonijeru u Zagrebu koju bih iznajmila podstanarima. Nemam u tome iskustva, a i bojim se hoće li mi zbog toga biti umanjena mirovina. **(D.T., Pula)**

Odgovor: Predlažem da u svakom slučaju sastavite ugovor o najmu stana s osobom kojoj ćete iznajmiti garsonijeru te otvorite žiro račun u banci na koji će Vam biti isplaćivana najamnina. Ugovorom o najmu određujete visinu mjesečne najamnine kao i druge međusobne odnose sa podstanarom.

Navedeni ugovor potrebno je ovjeriti kod javnog bilježnika i u poreznoj upravi. Ukoliko je ugovor sklopljen na duže vrijeme od godine dana potrebno je prijaviti prebivalište podstanara na toj adresi, a ukoliko je kraće prijavljuje se boravište na toj adresi na MUP-u. I, na kraju, ni u kom slučaju to ne utječe na vašu mirovinu.

Anonimna prijava za zlostavljanje

Pitanje: Suprug mi je doživio moždani udar od koga su nastupile posljedice gubitka govora te mu je potrebna dodatna skrb u svakodnevnom funkcioniranju. Nepoznata osoba podnijela je anonimnu prijavu Centru za socijalnu skrb u kojoj je navela da mužu ne pružam odgovarajuću njegu i brigu te da ga zlostavljam. Pozvana sam u Centar gdje sam dala odgovarajuću izjavu na zapisnik, no samu anonimnu prijavu nisam mogla dobiti. Kako da dokažem da je anonimna prijava neistinita?

(I.I., Zagreb)

Odgovor: Anonimna prijava koju navodite sigurno nije potpisana tako da je dosta teško i složeno doći do njenog autora, kako biste protiv njega ili nje mogli podnijeti kaznenu prijavu zbog klevete propisanu Kaznenim zakonom, odnosno podnijeti tužbu za naknadu štete.

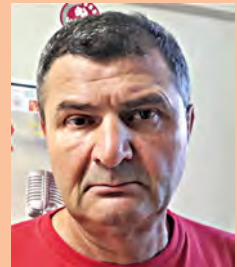
Predlažemo da se obratite policijskoj postaji nadležnoj za područje na kojem imate prebivalište te na zapisnik službenoj osobi iznesete navode iz vašeg upita kako bi policijski službenici poduzeli odgovarajuće istražne radnje. Ukoliko sumnjate na određenu osobu kao autora navedene prijave, isto također saopćite policijskom službeniku radi suženja kruga potencijalnih počinitelja.

Snaha tuži djeda

Pitanje: Imam 13-godišnjeg unuka kojeg uopće ne viđam jer mi sin nije u dobrim odnosima s bivšom suprugom. Sin ne živi sa mnom, nezaposlen je te već duže vrijeme ne plaća alimentaciju. Ja imam prosječnu mirovinu s kojom jedva preživljavam. Prije par dana primio sam tužbu kojom me bivša snaha tuži za uzdržavanje unuka. Može li mi sud stvarno oduzeti dio mirovine za uzdržavanje unuka? **(M.S., Rijeka)**

Odgovor: Kada roditelj iz opravdanog ili neopravdanog razloga ne plaća dosuđeno uzdržavanje za vlastito dijete, tada prema članku 288. stavku 2. Obiteljskog zakona obvezu uzdržavanja maloljetnog djeteta preuzimaju baka i djed. To može biti i argument za vaš zahtjev da vam se sudski omogućí redovito viđanje unuka. Ako niste u mogućnosti plaćati, iznesite to s argumentima i računima na sudu, iako su vam šanse za uspjeh u sporu minimalne.

pravni
savjeti

Odgovara:
Davor Šmuljić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Ivan Sojčić, predsjednik SUH-ove podružnice Bukovlje-Vranovci

Slavonski umirovljenici su zapostavljeni

„Što se tiče života u Slavoniji, jako je teško za umirovljenike. Mirovine su sigurno najmanje u Hrvatskoj“

Predsjednik SUH-ove podružnice Bukovlje-Vranovci u Brodsko-posavskoj županiji, Ivan Sojčić, rođen je 1959. godine, a 1981. uplovio je u bračnu luku sa suprugom Nerom. Plod njihove ljubavi su četvero djece – Marijan, Marijana, Ivana i Josip te šestero unuka – Lana, Stjepan, David, Sara, Ivano i Nika, na koje je djed izrazito ponosan. S obzirom da je u mirovini, a supruga Nera je dugotrajno nezaposlena, oboje puno vremena provode uživajući u čuvanju unučadi.

No, zbog niske mirovine (samo 1.700 kuna) Ivan i nezaposlena žena primorani su raditi pa tako jedva uspijevaju spojiti kraj s krajem uzgajajući šest svinja godišnje. Ono što Ivana posebno boli je što mu je sin Josip zbog male plaće u jednoj zaštitarskoj tvrtki prije tri godine odselio u Njemačku. Sreća u nesreći je da je u Njemačkoj zadovoljan i ima jako dobra primanja, mada puno radi.

Ivan je zbog problema s kralježnicom nakon 25 godina rada u AK Jasinju otišao u civilnu invalidsku mirovinu 2006. godine te je tada primao svega 1.400 kuna. Član SUH-a postao je 2013. godine, kako kaže, najviše radi druženja. O samoj kvaliteti života umirovljenika u njegovoj podružnici, Ivan nema dobrih vijesti.

„Što se tiče života u Slavoniji jako je teško za umirovljenike. Mirovine su sigurno najmanje u Hrvatskoj. Većina umirovljenika zbog toga se bavi i poljoprivredom i uzgojem domaćih životinja. U podružnici nas ima 60 članova, a 10 članova doslovno preživljava primajući socijalnu pomoć

od 700-800 kuna mjesečno“, govori Ivan i dodaje kako je Slavonija zapostavljena u odnosu na Zagreb gdje su mirovine veće.

Kao svijetlu točku odnosa prema umirovljenicima Ivan ističe svoju općinu koja godišnje izdvaja 10 tisuća kuna za troškove prijevoza do toplica, odnosno pet puta po dvije tisuće kuna za jednodnevne izlete u Daruvar, Bizovac, Orahovicu, Topusko i Terme Jezerčica. No, i tada neki umirovljenici, kaže Ivan, ne putuju jer nemaju novca za ulaznice i troškove ručka. Dogodine Ivan s podružnicom želi organizirati i petodnevni odlazak na more u Crikvenicu, no i to je vrlo upitno jer mu je samo petero umirovljenika kazalo da može platiti cijenu od 1.600 kuna za izlet, a treba ih biti barem 30.

Ipak, barem im druženje pomaže. Tri puta mjesečno se okupljaju i raspravljaju kuda će na put, dogovaraju pripremu kolača za advent, počaste se, popričaju, a ako nekome treba, i pomognu koliko mogu. Pokušavaju organizirati jeftiniju nabavu ogrjeva u dogovoru s općinom, pa su nekima potrebitijima već stigla drva.

Stoga nije ni čudo što nam je na upit kako komentira trenutni položaj umirovljenika u Hrvatskoj i smatra li da će uskoro doći do poboljšanja, Ivan odgovorio da je standard umirovljenika jako loš i da to traje jako, jako dugo. „Naši političari uopće nisu socijalno osjetljivi. Kada bi gospodin Plenković i njegovi ministri godinu dana živjeli sa 1.700 kuna onda bi možda reagirali. Sva ova povećanja od dva posto neka uzmu sebi“, rezolutan je Ivan.

Najteže mu padaju upiti njegovih članova iz podružnice kada će se povećati mirovine i kada će doći do poboljšanja standarda, a on za to nema neki optimističan odgovor. Dapače, i sam je 2017. godine u Zagrebu sudjelovao u sindikalnim prosvjedima kojima su se tražila bolja prava i poboljšanje socijalnog statusa umirovljenika, no od cijele akcije na kraju ništa se nije pomaknulo na pozitivno, jer država nije ni trepnula na njihove zahtjeve.

Ipak, kaže, ostao je pozitivno iznenađen uspjehom inicijative 67jepreviše, kojom su se umirovljenici izborili za referendum kojim se želi spriječiti odlazak u mirovinu sa 67 godina, ističući da je i sam sudjelovao u prikupljanju potpisa.

Ivan nam je nahvalio rad Sindikata umirovljenika Hrvatske, kazavši da ga pomno prati, dodajući da je svjestan činjenice da vladajući često ne uzimaju u obzir zahtjeve sindikata, zbog čega je posljednji uspjeh inicijative 67jepreviše još i veći.

O uvođenju takozvane nacionalne mirovine (za koju se SUH zalaže da se zove državna naknada za starije osobe) prema kojoj bi se onima bez potrebnih 15 godina radnog staža za ostvarivanje mirovine ipak dala naknada od države, Ivan kaže kako nema ništa protiv, no smatra da je riječ o stvari koja je kao i puno puta do sada bila samo obećanje pred izbore te da od svega toga neće biti ništa.

Za kraj smo upitali Ivana kakvu Hrvatsku sanja i dobili jasan odgovor: „Sanjam je bez ovakvih političara“.